הארץ מולטימדיה

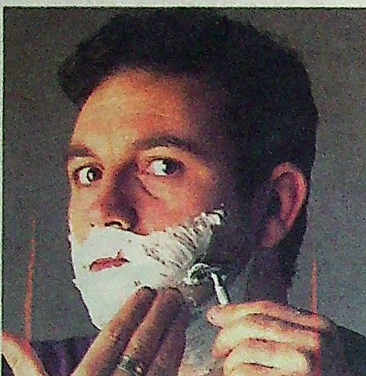
קפטן אינטרנט

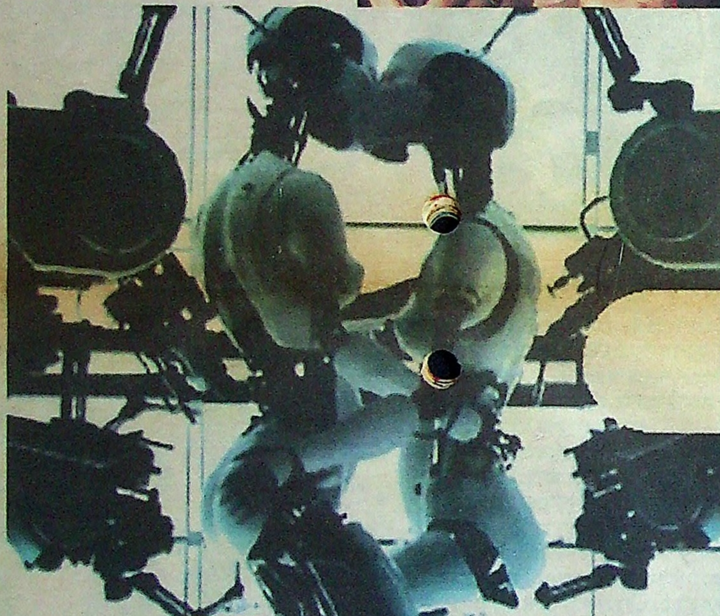
http://www.haaretz.co.il/captain
8.6.99 גיליון מס' 118

"דור יוצרי הלשון שראו ביצירת עברית חדשה את ייעודם הלך לעולמו. כעת צמח דור של חוקרים, למדנים, בעלי ידע עצום, שאיבדו כל עניין במינות. אני נלחם את מלחמתם של המשתמשים בטכנולוגיה" עמ' 4

זמן ישראל הוא בין שבע לעשר שעות מוקדם יותר מזמן ארה"ב. זמן חשוב מאוד, אולי קריטי, לאנשי המחשוב האמריקאים בליל המילניום. משלחת אמריקאית תגיע בליל המילניום לבחון את ההיערכות הישראלית עמ' 12

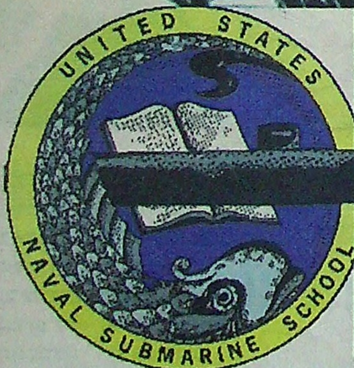

נא להכיר את איתן נווה – המשתמש הכפול השני של ISDN NET. נווה הגיש תביעה על סך 12 אלף שקל נגד ISDN NET בבית המשפט לתביעות קטנות בתל אביב

דו"ח אמין, עמ' 7

בסיבוב הנוכחי נאלצת מיקרוסופט להמעיט בהישגיה. זה לא קל, וודאי לא לחברה כוחנית כל כך. מיקרוסופט נאלצת לטעון שמעמדה בסכנה, שהיא מפסידה בשוק הדפדפנים, בשוק מערכות ההפעלה. משרד המשפטים התפנה לקרוע כל טענה בנפרד קפטן אינטרנט על המשפט נגד מיקרוסופט, עמ' 2

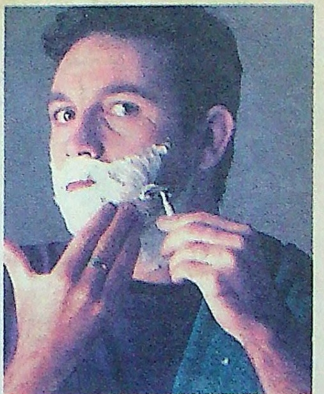
עכבר הנכר

רק בספרים "האינטרנט הוא מילון משובח שמביא את כל המידע שרוצים, אבל הסרה בו אותה לחלוחית של הנפש, הנמצאת רק בספרים" *(הנשיא עזר ויצמן פוסק היכן עומדים הדברים, בפתיחה החגיגית של שבוע הספר העברי)*

לאאאא, ברצינות? "התחומים החמים בהשקעות בתחום האינטרנט הם המסחר האלקטרוני ותשתיות רחבות פס" *(גיא רוזנהוין, מנכ"ל אר אנד אר. "הארץ" 6.6)*

שיר השוק "בישראל אנשים עדיין קונים קסטות בתחנה המרכזית, זה לא קליינטים של אינטרנט. אבל אם זה יקרה, אני מאמין שנדע להשתלב גם בזה" *(מיכה שטרית מסרב להכיר בבעית ה־MP3. מתוך "במקום" http://www.bimcom.co.il)*

גם הוא מישהו מיוחד "סטודנטים אומרים לי שהם לא רוצים למצוא את עצמם עוד 40 שנה מספרים לנכדים שלהם איך הם פיספסו את מהפכת הכלכלה החדשה" *(פרופסור טום אייזנמן מהארוואר על מה מעניין את תלמידיו)*

שירה "לכבודך אני קניתי פנטיום 2 עם סרווה / אולי עכשיו סוף סוף תביני מה כוחה של אהבה / לכל אתר שאת נכנסת אחרייך אני בא / ובמקומות שאת גולשת גם אני גולש מושבע.
אה האינטרנט שלי / אה האינטרנט שלי / אינטרנט עכשיו / היא אשה זהב אינטרנט חבר אותי / אינטרנט יקר חבר אותי ישר / למחשב של אהובתי".
(מתוך הלהיט החדש של אתניקס, "האינטרנט שלי". מלים: זאב נחמה).

מלאכים? "אני לא חושב שזו מבוכה. זה עסק רציני מאוד. אנחנו נוטים לחשוב על ההאקרים האלה – בני ה-15 וה-16 – כמו על מלאכים קטנים ושובבים. המציאות היא, בלי קשר לגיל, שהם גורמים נזק רציני מאוד".
(אריק הולדר, סגן התובע הכללי בארה"ב, על ההאקרים).

פורום "קפטן אינטרנט"
http://www.iol.co.il/captainforum

הקפטן מסכם את השבוע הראשון של הסיבוב השני במשפט המתנהל נגד חברת מיקרוסופט. המשפט יצא לחופשה בפברואר וחזר ביום שלישי שעבר (הדיבורים על פשרה בין הצדדים התפוצצו מהר מאוד, למרות המלצת השופט. אף אחד מהצדדים לא נסוג מעמדתו). כזכור, האיש עם המקטרת חשש מאוד מהשיעמום, שהיה מהמאפיינים הבולטים של החלק הראשון (ראו גיליון מס' 116), אבל לשמחתו – הוא התבדה, ועוד איך התבדה.

בית המשפט היה סואן וחגיגי ביום שלישי שעבר. הכלכלן פרופסור פרנקלין פישר מ־MIT, שכבר העיד בינואר, חזר כדי להפריך את עדותו של העד המומחה של מיקרוסופט, עמיתו ריצ'ארד שמאלנזי, הדיקן של בית הספר לעסקים ב־MIT. פישר עמד במרכזו של השבוע הראשון. היום הראשון, נודה, היה קצת משעמם. אפילו השופט כמעט נרדם.

בסיבוב הנוכחי נאלצת מיקרוסופט להמעיט בהישגיה, ולטעון שלמעשה היא איננה מונופול כלל. זה לא קל לאף אחד, בוודאי לא לחברה גדולה וכוחנית כמו מיקרוסופט. החברה נאלצת לטעון שמעמדה בסכנה, שהיא מפסידה בשוק הדפדפנים, בשוק מערכות

איור: קווין סיירס, "שרלוט אובזרבר", קרוליינה

ההפעלה, בשוק המחשבים – אפל, לינוקס, AOL, מחשבי כף־יד, מחשבי רשת, מערכות משובצות מחשב – כולם מוכיחים שהשוק [...]. פול דייווידסון מה"יו־אס־איי טודיי" טוען שמיקרוסופט כבר מסתכלת על שלב העונש, שיכול להיות קל יותר אם השופט ישתכנע שבכל זאת יש תחרות.

משרד המשפטים התפנה לקרוע כל טענה בנפרד. קודם כל, לינוקס. אמנם כוכב עולה בשמי מערכות ההפעלה, אמנם מערכת הפעלה טובה ואמינה יותר (האיש עם השפם מודה, הוא משתמש בחלונות), אבל עדיין רחוקה מלהוות איום של ממש. מיקרוסופט הציגה מחקר אלמוני שנעשה בשביל AOL וטען כי לינוקס היא איום. פישר סתר אותו, הוא קרא ללינוקס "מערכת נישה" וטען שאינה מהווה איום כלל וכלל, וגם לא תהווה בעתיד הקרוב.

מייקל לקובארה, עורך דין של מיקרוסופט, ניסה להמחיש לבית המשפט עד כמה לינוקס מסכנת את מיקרוסופט. הוא הציג דואל שכתב מנהל במיקרוסופט ובו צוין כי "לינוקס מנצחת את 'חלונות'", בלוויית נתונים משתי נקודות מכירה בחוף המערבי, שם נמכרו יותר מערכות לינוקס. דייוויד בויס, עורך הדין המוביל של משרד המשפטים, ציין בחשדנות את התאריך המאוחר של הדואל (למה דואל? ראו עמ' 4) – רק מהשבוע שעבר, השופט הסכים עמו וציין כי מדובר ב"הצהרה שכולה שירות עצמי".

מעניינת גם העמדה שנקט הפרופסור הנכבד בנושא הציוד הממוחשב שאינו מחשב – מה שמכונה Information Appliance – מכשירים קטנים וזולים שמספקים גלישה מוגבלת באינטרנט, ומערכות אחרות. פישר ביטל את הסכנה של המכשירים האלה למחשבים האישיים. "המחשב האישי לא הולך לשום מקום", אמר פישר. הקפטן מסכים אתו, או לפחות מקווה שזה כך (למה? טוב, זו כבר תורה שלמה, בפעם אחרת).

הצורה שבה כל זה התנהל היתה משעשעת ביותר. מיקרוסופט הציגה מחקר האומר כי בתוך שנתיים יימכרו יותר מכשירים כאלה ממחשבים. מחקר מעניין, אבל בויס הציג את המשכו – שלא הוצג על ידי מיקרוסופט – שטען כי בכל מקרה, שוק המחשבים האישיים גדול הרבה יותר, וימשיך להיות גדול יותר בטווח הנראה לעין. אם זה לא מספיק, בויס הראה קטע ממאמר שכתב ביל גייטס רק בשבוע שעבר ב"ניוזוויק": "בשביל רוב האנשים, המחשב האישי יישאר כלי המחשוב העיקרי". אוי, איזו מבוכה.

בכלל, עושה רושם שבמיקרוסופט לא אוהבים לקרוא עד הסוף. החברה הציגה מאמר מניו יורק טיימס שסיפר על פלייסטיישן 2 (ראו "קפטן אינטרנט", גיליון 114). מיקרוסופט טענה כי למכונת המשחק ביצועים טובים יותר מלמחשב האישי, ולכן הוא מסכן את מעמדה, ולכן היא איננה מונופול. שוב, בויס הציג את המשך המאמר, שם נכתב כי: "מנהלים בכירים בסוני מתאמצים מאוד להבהיר כי הם לא מהווים, ולא רוצים להוות, תחרות למיקרוסופט".

אלה היו המנות המקדימות. ביום שישי הוצג מוצג התביעה מספר 1951. בדרך כלל לא נהוג להביא מוצגים חדשים אחרי שהמשפט החל, אבל בגלל הרכישה של נטסקייפ על ידי AOL, השופט הסכים למסמכים נוספים. חבל בשביל מיקרוסופט. מדובר בדואל פנימי בתוך מיקרוסופט, שנשלח בחמישה בינואר, שלושה חודשים אחרי שהמשפט החל. הקפטן מצטט: "איזה מידע נוכל להציג שיראה כי נתח השוק של נטסקייפ עדיין חזק?", כותב גרג שואו, מנהל בחטיבת יחסי הציבור של מיקרוסופט, וממשיך, "זה יעזור לנו מאוד אם תציג נתונים שיראו שהחברה יציבה. זה לצורכי תקשורת, משרד המשפטים מציג מסמכים הפוכים".

רוברט בנט, מנהל בחטיבת חלונות בחברה, ענה: "כל הניתוחים מגיעים לאותה מסקנה: הנתח של נטסקייפ יורד, ושלנו עולה. אני לא רוצה לומר לאנשים שלנטסקייפ הולך טוב. אנחנו מנצחים כי הטכנולוגיה שלנו טובה יותר, אנחנו צריכים לומר את זה בבירור".

יוסף מאהדי מחטיבת השיווק, היה מכותב גם הוא. לקח לו חצי שעה לענות לבנט. הוא הציע לבנט לשנות – ומהר – את צורת החשיבה שלו. מאהדי כתב כי בידו שני סקרים, אחד טוען כי מיקרוסופט מובילה, והשני טוען ההיפך. "זה לצורכי המשפט" כתב מאהדי, "אז בוא ניתן להם את הגרוע יותר". כשבויס סיים להקריא את המכתבים, תומאס פנפילד ג'קסון, השופט הנכבד, פרץ בצחוק. פישר אמר רק, "אני חושב שזה מדבר בעד עצמו".

פישר העיד בינואר – וחזר על עדותו השבוע – כי חלק השוק של נטסקייפ ירד בפירוש בגלל שמיקרוסופט התחילה לחלק את

איור: מייק קיף, "דנוור פוסט"

הדפדפן שלה בחינם (זו הסיבה שהיחצ"ן ביקש מחקרים סותרים). מיקרוסופט טענה שלא מדובר, חלילה וחס, בהטיה של תוצאות, אלא רק במידע לצורכי תקשורת. "מעולם לא הכחשנו שנתח השוק של נטסקייפ בירידה", הצהיר מייק מוריי, דובר מיקרוסופט, "הם בירידה מכיוון שאנו עושים מוצר טוב יותר ומשווקים אותו נכון יותר". איך זה מסתדר עם ההצהרה של לקובארה, שרק יום לפני אמר לעיתונאים כי "אין שום הוכחה מוצקה שנטסקייפ נפגעה"?

זו לא היתה הפעם הראשונה שמיקרוסופט נתפסת עם הדואל למטה. בינואר הציג בויס דואל שכתב ביל גייטס: "זה יעזור לי מאוד לקבל איזה סקר שיראה כי 90% מהמפתחים מאמינים ששילוב הדפדפן במערכת ההפעלה הוא דבר טוב. הייתי שמח מאוד אם הסקר הזה יגיע אלי עד שלושה במארס (היום שבו עלה גייטס לדוכן. ק.א.)". בדואלים העוקבים, דנו עובדים של מיקרוסופט איך לנסח את השאלות.

ועוד הוכחה לכך שבמיקסופט לא קוראים עד הסוף. השבוע הציגה החברה מסמכים הקשורים לרכישת נטסקייפ על ידי AOL, וטענה כי הדבר מוכיח ששוק הדפדפנים תחרותי. בויס הציג את המשך הדו"ח שבו טענו היועצים של AOL כי אם מטרת הקנייה היא להילחם במיקרוסופט – חבל על הזמן. "שום חברה שניסתה את זה לא הצליחה" כתבו היועצים.

אוי, מיקרוסופט. איך פיספסתם את הכתבה שהתפרסמה בשבוע שעבר בקפטן אינטרנט? הכתבה ההיא הראתה בבירור כי דואלים לא מתים, הם רק נהפכים להוכחות במשפטים. ושלא יגידו במיקרוסופט שיש להם בעיה עם העברית, המקור הופיע בוויירד.

כמו שזה נראה עכשיו, למיקרוסופט אין סיכוי. משרד המשפטים משפיל אותה חזור והשפל, ונהנה מזה הנאה גדולה. החברה ניגשה למשפט המתנהל נגדה כמו שהיא ניגשת לירִיבותיה העסקיות: בשחצנות ובכוחניות, אבל מה שמספיק מול סטארט־אפים קטנים, לא מספיק מול דייוויד בויס ותומאס פנפילד ג'קסון. קצת ענווה, חברים, קצת ענווה.

קפטן אינטרנט

עורך: דרור פויר. סגנית עורך: נטע גורביץ. עיצוב: אמיר חסון.
כתובת המערכת: עיתון "הארץ", רחוב זלמן שוקן 21, תל אביב 61001 טלפון: 03־5121755 פקסימיליה: 03־5121753 דואר אלקטרוני: captain@haaretz.co.il
המהדורה האלקטרונית של המוסף "קפטן אינטרנט" עולה מדי שבוע באתר של הקפטן: http://www.haaretz.co.il/captain. האתר מתוחזק על ידי IOL – http://www.iol.co.il. הכתובות המומלצות מרוכזות מדי שבוע באתר־העל "נטקינג": http://www.netking.com/captain. המהדורה האלקטרונית של Wired מתעדכנת מדי יום באתר: http://www.hotwired.com

לחצתי על מיקשר באיתיון, ואז התנתק לי החיבורר

שרגא ורון אירמאי, אב ובן, הם הרוח החיה מאחורי "הוועדה למונחים טכנולוגיים", שהביאה לנו את ה"תוכנה", ה"חומרה" וה"קוקית". ולמי שלא יודע: המלה הנכונה היא "מִנשק", ולא "ממשק"

תצלום: ירון קמינסקי

דפנה לוי־ינוביץ
daphna@haaretz.co.il

האם ידעתם שבמחשב שלכם צפויה לקנן קוקית? על פי רון אירמאי, מזכיר הוועדה למונחים טכנולוגיים, קוקית היא התרגום המוצע ל־Cookie, גם משום הקרבה בצליל ו"גם משום שאתרי אינטרנט שמשאירים קבצים במחשבים אורחים דומים בעיני לציפור החביבה הנוהגת להטיל את ביציה בקנים זרים".

הוועדה למונחים טכנולוגיים היא גוף משותף לאקדמיה ללשון עברית ולטכניון. האנשים שיושבים בה אחראים לאספקה השוטפת של מונחים עבריים בכל תחומי הטכנולוגיה, לשימושם של מרצים, מורים, תלמידים, כתבים טכניים, אנשי צבא, ומשרדי ממשלה המחויבים על פי חוק להשתמש בעברית בלבד. הוועדה פועלת משנת 1943, ובשנה וחצי האחרונות היא ממשיכה להנפיק מונחים חדשים בעיקר הודות למסירותם של החברים בה. "יש לנו פה חצי תקן, והטכניון נותן לנו לשבת בבניין של המחלקה ללימודים כלליים ולהשתמש בטלפונים ובציוד המשרדי", אומר אירמאי, "אבל אני עובד בהתנדבות, וכך גם המזכירה ואבי בן ה־87 שעוד מגיע לכאן שלוש פעמים בשבוע כדי לעבוד".

אביו, הפרופ' שרגא אירמאי, שוקד היום על סיום מפעל חייו: מילון רחב היקף למונחי הטכנולוגיה, שיכיל 200 אלף הגדרות וערכים. "ועד הלשון העברית התחיל להכין מילונים של מונחים טכנולוגיים כבר בראשית שנות השלושים בפיקוחו של חיים נחמן ביאליק", הוא מספר. הוא עצמו הגיע לטכניון בשנת '36 כדי ללמוד הנדסת מים וקרקע, והצטרף לוועדה, קודם כמזכיר הראשון שלה ואחר כך, במשך 24 שנים, כיושב הראש.

העניין האישי שלו בעברית החל עוד כילד, בפולין, שם הרכיב עשרות רשימות של מלים, פעלים ואפילו מילות סלנג שבהן השתמשו חבריו. "מנהל הטכניון דאז, שלמה קפלנסקי, ראה בהכנת מילונים מקצועיים חלק מהיעוד של הטכניון", אומר שרגא אירמאי. "במשך יותר מחמישים שנה הכנו לפחות 70 מילונים מקצועיים בכל התחומים הנלמדים בטכניון, ואני לקחתי חלק בהכנתם של רבים מהם".

למה צריך לתרגם הכל לעברית? הרי חוקרים ואנשי מקצוע מפרסמים בעיקר מאמרים בשפות זרות בחו"ל.

"גם אני מפרסם בעיקר באנגלית ובצרפתית, אבל חשוב לזכור שמרבית המשתמשים בטכנולוגיה אינם פרופסורים, והם זקוקים למינוח עברי. תלמידים בתי[illegible]לומדים פיסיקה או מחשבים לא יודעים די אנגל[illegible], כדי לקרוא את כל החומר המקצועי בשפה זו, ואסור לשכוח שחוק המדינה מחייב גופים ממשלתיים לכתוב הכל בעברית. אם במטוס של חיל האוויר יש 50 אלף חלקים, כל אחד מהם זקוק לשם עברי, כדי שבחוברות ההפעלה, בהוראות, בפקודות ובטופסי המלאי הכל יופיע בעברית בלבד. חוסר תיאום במינוח יכול להביא חלילה לאסון".

אירמאי בודק בעצמו מאות ואלפי תקנים שמוציא מכון התקנים בכל נושא טכנולוגי, ומתקן – בעיפרון – את השגיאות הקשורות למונחים עבריים. "העברית היא המכנה המשותף היחיד שלנו כאן בארץ", הוא אומר, "מא[illegible]אנחנו כור היתוך של גלויות, תפקידנו לספק [illegible]רים שפה שאפשר יהיה לחשוב בה ולהבין בה".

מה רע באימוץ מלים לועזיות לעברית? למה אי אפשר לומר אינטרפייס ואינטראקטיווי ומוניטור ופורמט, כמו שאומרים טלוויזיה?

"האקדמיה משתדלת לאמץ כל מלה בינלאומית מקובלת. קיבלנו את טלוויזיה, מתמטיקה, רפובליקה, גיאומטריה, אנליזה ועוד ועוד. הבעיה היא שכשהמלה החדשה לא מתאימה לתבניות של הדקדוק העברי, קשה מאוד לגזור ממנה אחר כך מלים אחרות או פעלים. בגלל זה אושר השימוש בפועל לטלבז, וגם הפועל לאנלז – לבצע אנליזה – ממש כמו שהפכנו את Organize האנגלי ל'לארגן'".

אירמאי מונה מלים כמו "יישום" או "גיבוי", שלקח לאקדמיה 20 שנה לאשר. דווקא מלים אחרות אומצו על ידי האקדמיה בחום, "מִנשק" למשל, כתרגום לאינטרפייס, בעוד שהציבור התעקש להמשיך ולהשתמש בגרסה המוטעית אך נפוצה "ממשק".

"זו טעות שנולדה במקום כלשהו בצה"ל, ומאז כל משתמשי המחשבים חוזרים עליה. בצבא כבר שוקדים על תיקון הכתובים, אבל רק אחרי שכל התקנים ישונו תוכל הטעות הזו להיעקר".

מי משתמש במונחים התקניים שאתם הוגים?

"מי לא. בדרך כלל יש פיגור של 25 שנה בערך עד שהמונחים האלה נקלטים בתחום האקדמי – זה משך הזמן שלוקח עד שמגיעים לשם מורים שכבר גדלו כשמונחים עבריים שגורים בפיהם. בדקנו פעם שלושה מילונים גדולים של האקדמיה למונחים טכנולוגיים, שלושים שנה אחרי שהמלים בהם חודשו, והתברר שמתוך 700 מלים חדשות רק 50 לא נקלטו אצל הציבור. למלה לוקח דור לחלחל לשפה, אם כי למלים לא מקצועיות, כאלה שהציבור הכללי זקוק להן, זה קורה מהר יותר".

איך אתם מחליטים אילו מלים לתרגם?

"בדרך כלל מגיעות פניות מהשטח. אנשי מקצוע זקוקים למלים עבריות בתחום שלהם, ומציעים הצעות או מבקשים שאנחנו נמצא להם מלים חדשות. כל הצעה שלנו עוברת לוועדות משנה של מומחים בתחום ובלשנים, כולם מעירים הערות ומציעים הצעות לשיפור. ועד המינוח של האקדמיה מאשר או פוסל סופית".

אירמאי אינו מאושר מקצב התחדשותה של העברית. "דור יוצרי הלשון שראו ביצירת עברית חדשה את ייעודם הלך לעולמו. כעת צמח דור של חוקרים, למרנים, בעלי ידע עצום, שאיבדו כל עניין במינוח", הוא קובל. "אני נלחם את מלחמתם של המשתמשים בטכנולוגיה. קבוצה של משתמשים במונחים טכנולוגיים הקימה באחרונה את מילמ"ט – איגוד המשתמשים במינוח טכנולוגי מרעי – שמקווה להשיג לנו תקציבים ועבודה, אבל כל הזמן מרחפת מעלינו סכנת ביטול".

הצעות, שאלות ובקשות אפשר להפנות לוועדה ב:
hebterms@tx.technion.ac.il

כך נדחו ה"רקיקית" וה"דואל"

"רוב התרגומים בעולם המחשבים נעשו בצורה מלולית מגוחכת", מסביר רון אירמאי, וכך נולדו מושגים כמו "דף בית" בתרגום ל־HomePage, שבעת מוצע לקרוא לו "דף אם", כדי לחקות את צליל מלת המקור. המושג Cookie תורגם כמעט ל"רקיקית", אבל הוחלט שזה ארכאי מדי, ואירמאי עצמו מציע "קוקית". ל־Portal הוא מציע "איתון", מלה שמקורה בשער כניסה עתיק, אבל בגלל החשש לבלבול עם המלה "עיתון" שוקלת האקדמיה להשתמש ב"איתיון". הוועדה למונחים טכנולוגיים טבעה גם את המלים חומרה ותוכנה, שאחר כך נגזרו מהן המלים חלא רשמיות שותפה וגונבה.

עוד התקבלו ואושרו:

Template – דופס (בגלל העומס הרב הקיים בעברית על "תבנית")
Integration – כילול
Link – מיקשר (ו־hyperlink – מיקשר־על)
hypertext – תמליל־על
LapTop – "מחשב ירך". ההצעה המקורית של הוועדה היתה "מחשב חיק", אך היא נדחתה משום שהאקדמיה חששה שהמלה "חיק" היא סוגסטיווית.
Pop up menue – תפריט צץ
Archived File – קובץ גנוז
To boot – לאתחל
Shutdown – הדממה
Minicomputer – מחשב זוטא
E mail – מסר. במקור הוצע לקרוא לו "דואל" – קיצור של דואר־אלקטרוני.
Internet connection – חיבורר
Interface –מִנשק
Log On – פתח שיח
Log Off – נעל שיח
Cyberspace – מרחב המחשוב
Format – תסדיר
Interactive – הידודי
Download – לטעון מ־
Upload – לטעון אל־
Embedded – משוכן
Hacker – מתמכר למחשב
Indexed – ממופתח
Insert – תְחיבה
Time out – שוהי
Video Conferencing – ויעוד חוזי
Adjusted – משוול (לימין או לשמאל)

קחו את הילדים לחו"ל-
אנחנו ניקח את האחריות לטיול

אחראים לחוויה שלכם

מגה Family היא החברה היחידה שיודעת להפוך טיול של הורים וילדים לחוויה משותפת ומושלמת, מאורגנת עד הפרט האחרון. רק במגה Family תמצאו:

- פעילויות נפרדות לילדים ולמבוגרים
- שני אנשי צוות, המאפשרים להורים ליהנות מזמן פנוי במהלך הטיול
- מגוון טיולים מאורגנים וחבילות נופש משפחתיות

אחראים לרווח שלכם

במגה Family, אתם נהנים גם מטיול מושלם וגם מחבילת "מגה בונוס", הכוללת שפע של מבצעים, הנחות וצ'ופרים לכל המשפחה:

- הנחה לכל ילד ובנוסף הנחות בהרשמה מוקדמת
- מתנות לכל ילד, לכל אורך הטיול
- מועדון המשפחות **"מגה קלאב"**, המקנה לכם מגוון הטבות

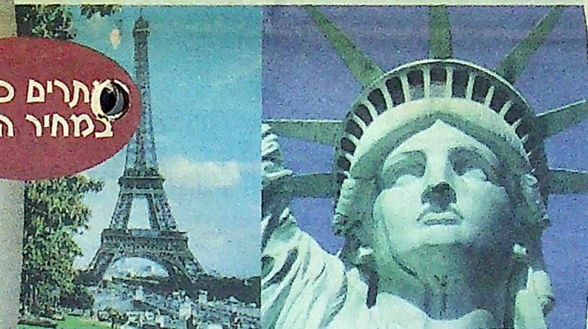

מרכז מידע למשפחות

בימים א'-ה' בין השעות: 10.00-20.00 **03-5276877**

המבצע של '99

לנרשמים עד 25.6.99

מגה 2 sights

9-8 ימים של טיול משפחתי ל-2 יעדים

והילדים ב-*99$ בלבד!

•המבצע מתקיים ביעדים הבאים: הולנד ואנגליה•חבל הטירול ושוויץ•שוויץ וצרפת טוסקנה ואיזור האגמים האיטלקי

*מותנה בהשתתפות 2 מבוגרים לפחות ומקסימום 2 ילדים בחדר ההורים

*המחיר הינו לסידורי קרקע בלבד ולא כולל טיסות, מיסי נמל, טיפים ודמי רישום.

מגה Family

כל העולם לכל המשפחה

לקבלת חוברת חינם: **03-5772078**

מגה-המומחים לטיולים וחופשות משפחתיות לחו"ל

למכירה: טבעת אחת, יד שביעית

הקוראים שמיהרו לקנות את שולחן הכתיבה של ה. ג'. וולס, שעליו דווח בקפטן (גיליון 114), יתקשו לוותר על רכישת פריט יוקרתי אפילו יותר: העתק מושלם של הטבעת האחת, אותה חישל סאורון, שר האופל, ביצירתו בת האלמות של ג'.ר.ר. טולקין, "שר הטבעות".

באלה המלים תיאר איזילדור בן־אלנדיל

את הטבעת, שכרת מידו של סאורון על מורדות הר האבדון, האורודרואין: "חמה היתה כשהחזקתי בה לראשונה, חמה כגחלת, והיא חרכה את ידי וחושש אני שלעולם לא יפוג כאבה. בכותבי את הדברים האלה כבר היא הוצנה וכמו הצטמקה, לו גם לא נגרע יופיה ולא נפגמה צורתה. הכתובת החרוטה בה, אשר האירה קודם כאודם־שלהבת, כבר היא דהה והולכת ואך בקושי אפשר להבחין בה. כתובה היא בכתב בני־לילית שבארגיון, כי אין במורדור כתב מעודן כמו זה. אך הלשון אינה מודעת לי. דומה כי זו לשון הארץ השחורה, לשון פיגולים ופסול. אין אני יודע את פשר דברי הבלע. אך אני מעתיקם בזה, פן ידהו לבלי הכר. הטבעת חסרה, אולי, את חום ידו של סאורון, ששחורה ויוקדת היתה ובעטיה הושמד גיל־גאלאד; אם תועבר הטבעת באש, אולי תשוב הכתובת להתגלות. אך אני, לא יערבני לבי לפגוע בחפץ זה; מכל מעשי ידיו של סאורון הוא לבדו כלול בהדרו. יקר הוא לי, לו גם קניתיו ביסורים גדולים".

עד מהרה הובילה טבעת הזהב לאובדנו של איזילדור. חמישה בעלים היו לה בטרם מצאה את קיצה, באותה אש שבה חושלה. אולם אין זו אבידה חסרת תחליף: רשת האינטרנט מציעה תעתיקים של הטבעת. הטבעות כוללות את המלים החרוטות, אותן תירגם לעברית אוריאל אופק בזו הלשון: "טבעת למשול בם ולאתרם/טבעת למשוך בם ולקשרם", שתי שורות מתוך זמר עתיק בלשון בני־לילית, המעטר את עמודו הראשון של הספר.

מגן ינון, בעליו של אתר המוקדש לטולקין, ללא ספק העשיר והמקיף ביותר בשפה העברית, מתכנן לבצע רכישה מרוכזת של הטבעת. מומלץ לקרוא שני מאמרים באתר: תעתיק דבריו של רמי הרפז, אחד מארבעת טייסי חיל האוויר שתירגמו את "ההוביט" (או לגרסתם "הוביט") בחורף 1971, בשבתם בשבי המצרי; והערותיו של עמנואל לוטם, שערך את התרגום של רות לבנית לספר בגרסתו החדשה, ושבהן הוא מפרט את טעמיו להחלפת המושג "בני לילית" ב"עלפים" או "גמדים" ב"גמדאים".

הטבעת האחת, ישירות מהיצרן:

http://www.badalijewelry.com/tolkien.htm

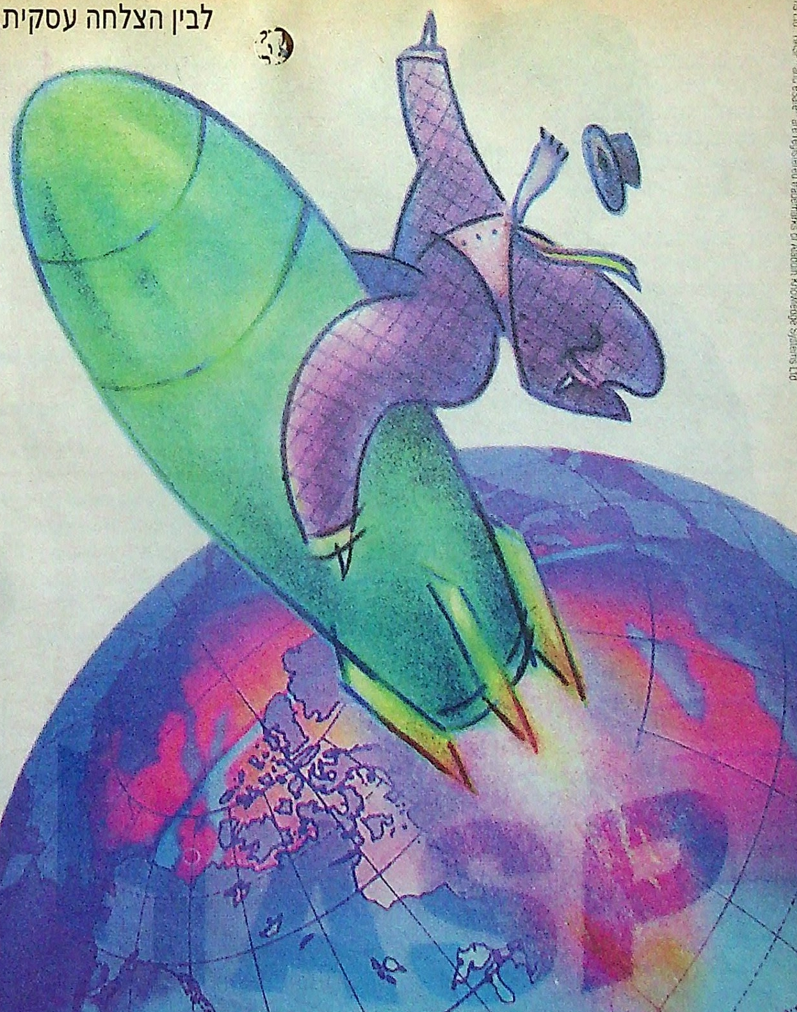
האתר של מגן ינון:

http://inflow.corky.net/tolkien

ראם בר

http://www.geocities.com/Area51/Nebula/1330

מס' הזמנה	שם לקוח	תאריך הזמנה	ט.לתאום	ישוב	תשלום	סטטוס	ט.להמרה	מחוז	שם משתמש [redacted]	תאריך התקנה
[redacted]	[redacted] איתן	21/12/97	036771563	רמת גן	כרטיס	אישור מתאים להתקנה	036771563	מתא"ש	eitan	01/03/98
[redacted]	[redacted]	19/03/98	089415524	רחובות	כרטיס	ביטול	089415524	מתמ"ז	eitan	
[redacted]	[redacted]	27/05/98	066565459	עפולה	הוראה	ביטול	066565459	מתצ"ן	eitan	
[redacted]	[redacted] איתן [redacted]	02/11/98	025333930	הר אדר	כרטיס	ממתין להתקנת קו	025333930	מיד"ר	eitan	
[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	[illegible]	17/05/98

חיי הכפולים של איתן

פרשה נוספת של שני משתמשים ב־ISDN NET שקיבלו שם משתמש וסיסמה זהים תתברר בבית המשפט

עידו אמין

בתעלומת הקניון של ISDN NET שפרשנו כאן בשבועות האחרונים, ובה התברר כי היו בחברה שני משתמשים בעלי אותו שם משתמש, הסבירו בבזק בינלאומי (שרכשה את פעילות שירותי הגלישה באינטרנט של ISDN NET) כי היתה זו "טעות אנוש". בעקבות הפרסום הגיע אלינו משתמש כפול נוסף. בפרשה זו, שהגיעה כבר לבית המשפט, יש הארות מעניינות על הנהלים הפנימיים שהיו נהוגים אצל ספק האינטרנט ISDN NET.

נא להכיר את איתן נוה – המשתמש הכפול השני של ISDN NET. אין כל צורך בעילום שמו. נוה הגיש תביעה על סך 12 אלף שקל נגד ISDN NET בבית המשפט לתביעות קטנות בתל אביב. כמעט כל עובדה אחרת בפרשה נתונה למחלוקת בין איתן נוה לבין ISDN NET. על פי גרסת נוה, הוא נתקל ברוכן של ISDN NET בתערוכה מקצועית בשנת 1998, ומילא טופס הרשמה, כולל פרטי כרטיס אשראי והרשאה לגביית כסף. הוא המתין לחיבורו לרשת, אך נכונה לו אכזבה: לאחר המתנה, הודיעו לו מן החברה כי אי אפשר כלל לחבר קו ISDN לביתו שבצפון תל אביב. עם זאת, לדברי איתן, הוצעה לו חלופה: יתחבר נא דרך חיבור אנלוגי בקו טלפון רגיל וכאשר יתאפשר החיבור הטכני לקו ISDN, יטופל. בינתיים, יהיה החיבור ללא תשלום. איתן קיבל את ההצעה, והתקשר למוקד השירות לקבל סיסמה לשם שבחר. לדבריו, ביקש וגם קיבל את שם המשתמש eitan וסיסמה. כאן מתחיל החלק המשונה של הסיפור.

הדואר לא שלי

אחרי זמן מה שם איתן לב לתופעות מוזרות. למשל, הוא קיבל דואר שהיה ממוען לכתובת המשתמש שלו, אך על פי תוכנו לא נועד לו כלל ועיקר. לעומת זאת, דואר שהיה מיועד לו, לא הגיע כלל. כאן המקום לציין, שאיתן נוה אינו רק בעל תפקיד בכיר בחברת אינטרנט, אלא גם אמן שיצר את התשבץ הגדול בעולם מקטעי נאומים של יצחק רבין. התשבץ הופק בעזרת תוכנה שפיתח איתן עצמו, והוצג לראשונה ביום השנה השלישי להירצחו של רבין. בעת שהחלו הבעיות, היה איתן בקשרי דואר עם גורמים בחו"ל בקשר להצגת עבודתו. הגמגומים האלקטרוניים המשונים באו, בשבילו, ברגע הלא נכון.

לאחר שפנה איתן לחברת ISDN NET, שוב ושוב, הסתבר לו כי הוא קיבל חשבון של מישהו אחר. שני משתמשים השתמשו באותו חשבון בעת ובעונה אחת. חברת ISDN NET פתרה את העניין בכך שסגרה בפני איתן את חשבון הדואר שניתן לו בעבר, על ידי שינוי סיסמתו. מעתה, רק המשתמש האחר בחשבון יכול היה להשתמש בחשבון – ולקרוא גם את הדואר של איתן, בלי שזה ידע כלל אם הגיע אליו דואר או לא. למעשה, דואר המיועד לאיתן ממשיך להגיע אל אותו חשבון. במצב זה פנה איתן לבית המשפט ותב[illegible] אלף שקל על עגמת הנפש שנגרמה לו על [illegible] של מעשי ISDN NET. לדבריו, "למישהו אחר יש מפתח לתיבת הדואר שלי".

הלקוח לא שלנו

בכתב ההגנה הארוך והמנומק של חברת ISDN NET החברה חולקת על כך שאיתן היה בכלל "לקוח מלא". לדבריה, הוא היה "מזמין הנמצא בתקופת המתנה", ובכל מקרה לא היה זכאי להשתמש בשם eitan. לטענתה, אם הוא עושה שימוש בשם זה, הוא "מבצע זאת בחוסר תום לב ושלא כדין". אבל האם לא קיבל את השם מהחברה עצמה? "אין שחר לטענת התובע לפיה העניקה לו הנתבעת את שם המשתמש eitan, ובהתאם לכך את הכתובת eitan@isdn.net.il", אומרת ISDN NET בכתב ההגנה. הטענה הזו מפורטת בהמשך כתב ההגנה באמצעות ניתוח הנוהלים הפנימיים של ISDN NET.

הכפלת המשתמשים

בדרך כלל ממעטים ספקי אינטרנט לדון בפומבי בנוהלים הפנימיים שלהם. אולם כתב ההגנה בתביעה זו מאפשר לנו הצצה לא שגרתית לדרכים שבהם אחד מספקי האינטרנט הגדולים בישראל מקצה לנו את שמות המש[illegible]. ברור שספק אינטרנט לא יכול לתת לכל משתמש את שם המשתמש שהוא רוצה. אם, חס וחלילה, יהיו שני משתמשים בעלי אותו שם משתמש, תתרחש מהומה בתיבת הדואר המשותפת שלהם. כדי שזה לא יקרה, בודקים כל שם משתמש חדש כדי לראות אם הוא באמת ייחודי, או שהוא זהה לשם הקיים כבר במערכת. מסתבר, על פי כתב ההגנה, שב־ISDN NET לא נהגו לבדוק את ייחודיות שם המשתמש אלא עד לאחר שהותקן אצל המשתמש ציוד ISDN.

כזכור, איתן היה במצב של "המתנה" לקו ISDN, וטרם הותקן אצלו הציוד המיוחד לקווים אלה, ועדיין לא היה מה שהחברה מגדירה "לקוח מלא". במצב שבו המשתמש קיבל חיבור אנלוגי (לא קו ISDN), יכול להיווצר מצב שבו אכן יש שני משתמשים בעלי אותו שם. אם אחד מהם יעבור בשלב כלשהו לקו ISDN, רק אז תתבצע בדיקת הייחודיות. כדברי כתב ההגנה: "רק לאחר שאדם הופך ללקוח, כלומר מותקן אצלו הציוד (ובכלל זה קו ISDN), הוא מתחיל לשלם דמי מינוי לחברה ושמו נקלט במערכת הגבייה הממוחשבת – ניתן לאמת בוודאות את שם המשתמש המבוקש, והאם אמנם ניתן להעניק לו שם זה".

אם אכן מהלך העניינים הוא כמו שטוענת חברת ISDN NET, נראה שאין מתרחשת כלל בדיקה של כפילות שמות משתמשים בין המערכת המחויבת בתשלום לבין הלקוחות הנמצאים בהמתנה (וחלקם מחוברים על קו אנלוגי). ואכן, מסמך שמגישה חברת ISDN NET עצמה רשומים לא שניים, אלא ארבעה משתמשים בשם eitan.

אחד האיתנים ברשימה שמציגה ISDN NET הוא משתמש ISDN רגיל. השני והשלישי נרשמו במסד הנתונים של החברה אחרי שזה הראשון כבר היה קיים במערכת – ולכאורה היתה כאן סכנת כפילות – אך הזמנתם בוטלה. אבל הרביעי נרשם כמעט שנה אחרי שהראשון כבר היה במערכת, והוא רשום כ"ממתין להתקנת קו". כאמור, על פי נוהלי ISDN NET, "ממתין להתקנת קו" פירושו גם "מחובר אנלוגית" עם מודם וסיסמה לכל דבר.

אבטחת הסיסמאות

עוד עניין הזוכה כאן להארה מיוחדת הוא עניין בטיחותן של הסיסמאות. כמה, בעצם, קשה להשיג סיסמה של מנוי? יש עבריינים המנסים לחמוס סיסמאות מן האינטרנט ומן העולם האמיתי, אולם על פי עובדות הנחשפות בכתב ההגנה שהגישה חברת ISDN NET, ייתכן שכל אלה מבזבזים את זמנם. לפעמים מספיקה שיחת טלפון לספק האינטרנט שלך, והוא ייתן את הסיסמה שלך ללא שאלות מיוחדות וללא נוהלי בטיחות מעצבנים. "כפי הנראה, במהלך חודש אוקטובר 1998, התקשר התובע לשירות התמיכה של החברה והציג את עצמו בשם המשתמש eitan, על אף שכאמור מעולם לא אושר לו שם משתמש כזה, ובעקבות זאת ניתנה לו סיסמת הכניסה של המשתמש הוותיק, שהינו אמנם בעל שם משתמש זה". בעקבות זאת, טוענת החברה, כל השימוש שעשה איתן בסיסמה שקיבל היה בבחינת "פלישה" וחוסר תום לב, במהלכה גרם איתן נזק לחברה, והיא שומרת לעצמה את הזכות לתבוע אותו בגינם בעתיד. ראוי לציין כי ההגנה מוגשת מטעם חברת ISDN NET. בבזק בינלאומי אומרים כי אין להם קשר לפרשה, שהחלה לפני דצמבר 1998, מועד העברת מנויי ISDN NET לבזק. אנו נמשיך לעקוב.

רשימת הלקוחות נשלחה ללקוחות

מאז רכשה בזק בינלאומי את פעילויות הגלישה של ISDN NET לפני כחצי שנה, הועברו כל מנויי החברה לבזק בינלאומי. הם המשיכו להשתמש בשמות המשתמש שלהם כרגיל, ויוכלו להמשיך ולהשתמש בהם גם בעתיד. אך בזק בינלאומי לא שקטה על השמרים, והשקיעה כ-20 מיליון שקל במערכות חדישות שיאפשרו תמיכה בכחצי מיליון גולשים. "המערכת", אומרים שם, "תציב את בזק בינלאומי בשורה אחת עם גדולות ספקיות האינטרנט בעולם". כמו כן, אומרים שם, צפויים שינויים דרמטים בתחום השירות והתמיכה.

אולי סימן ראשון לשדרוגים הבאים עלינו לטובה הוא שינוי טכני בכתובת הדואר של משתמשי ISDN NET. כאמור, עד כה הם המשיכו להשתמש בשמות המשתמש שלהם כרגיל, אך השבוע נוספה להם כתובת נוספת. למשל חברה מסחרית העוסקת בשיווק תוכנה, ששמה לצורך העניין X. כתובתה היתה עד כה x@isdn.net.il, אך השבוע הופתעו לגלות כי הדואר שהם שולחים מגיע לנמעניהם כאילו נשלח מ־x@bezeqint.net.

"מי שסיפר לי על השינוי היה קשרינו העסקיים בחו"ל", מספרים בחברה. "הם שאלו אם עברנו לספק אינטרנט חדש או אם משהו קרה לחברה שלי". בעיקר כעסו שם על שלא קיבלו הודעה מראש. בבזק בינלאומי, אומרים: "סיומת כתובת לקוחות ISDN.NET נשארה כפי שהיתה, לא חל כל שינוי בכתובות הלקוחות". כל זה כסף קטן לעומת ההמשך.

בהמשך השבוע הסתבר כי במערכת מתחולל באמת שדרוג בהלכתו, ומנויי NET / ISDN / בזק בינלאומי קיבלו דואל מהחברה, שבו נאמר כי לרגל השבתת שרתי הדואר של החברה יושבתו השרתים לכמה שעות. זה לא נורא – בסך הכל מדובר בעיכוב זמני של דואר יוצא, ומדובר בעיכוב לצורך שיפור. אלא מה? ההודעה הגיעה ללקוחות בזק בינלאומי כשאליה מצורפת – בשורת ה־To: של המסר האלקטרוני – רשימת לקוחות החברה, החל מ־ ab1@bezeqint.net ועד zilbrman@bezeqint.net. בסך הכל 15,711 לקוחות. עכשיו זו רק שאלה של זמן עד שאחד מהעוסקים בדואר הזבל ישים ידו על הרשימה.

שאלתי את אנשי בזק בילאומי מה קרה עם שינוי הכתובות. "במהלך משלוח ההודעות נפלה טעות אנוש של תכנת, שנתגלתה בדיעבד. מיד עם גילוי הטעות בוצע תהליך של מזעור הנזק ומי שלא הספיק למשוך דואר, לא קיבל כלל את ההודעה, ש'נשאבה' בחזרה". עוד מציינים בבזק בינלאומי: "ניתן היה לפתור את הבעיה במהירות על ידי הפסקה מוחלטת של שירות הדואר ללקוחות, אולם בכדי לא לפגוע בטיב השירות הוחלט על ביצוע הדרגתי של 'ניקוי' מהשרת. בזק בינלאומי מתנצלת בפני הלקוחות".

"בשביל זה יש אינטרנט"

האנשים שבונים את האינטרנט בישראל.
והפעם: **שת"ש** - אתר לחיילים ולבני משפחותיהם

לפני שהקימה את שת"ש, לא היה לאריאלה לייזר מושג ש"לסנג'ר" משמעו להטיל מטלות מעצבנות במיוחד, או שמקנ"כ הם ראשי תיבות של "מקל נגד כלום" – כלומר כינוי לכלי נשק. לייזר, אם לשלושה, מצאה את עצמה, כהגדרתה, "מטפסת על הקירות ולא ישנה בלילות" מאז יולי 1998, אז התגייס בנה הבכור לצבא. "ילדים אמנם לא רוצים שידאגו להם, אבל מה לעשות, כמה שהייתי גיבורה לפני שהוא התגייס, ככה כמעט אספו אותי מהרצפה עם כפית ביום שהוא הלך לצבא. הרגשתי שאני צריכה לעשות משהו, והקמתי את האתר".

שת"ש, קיצור של "שעת תנאי שירות" – על שם שעת המנוחה שלה זוכים מפעם לפעם חיילים קרביים כדי, למשל, לטלפן או להתקלח – הוא מקום המפגש האינטרנטי של ההורים המודאגים, האחים, האחיות, החברים וגם החיילים עצמם, הנזקקים לטיפים, מילות עידוד ותמיכה. באתר יש מכתבים אישיים לחיילים, הגיגים, עצות חשובות (איזה ציוד חובה לקחת לבקו"ם, איך להסיר כתמים ממדים, מה מותר ומה אסור להגיד בטלפון נייד), מילון סלנג צה"לי, טלפונים חשובים, ואפילו פינה למסירת ד"שים בתוכנית "קולה של אמא".

בשביל מי הקמת את האתר?

"בשביל אמהות כמוני, שיהיה לאן לגלוש בלילות, ושלבנים יהיה לאן לגלוש ולמצוא מכתבים ודרישות שלום. למעשה הרעיון היה של הבן שלי. כתבתי לו מכתב אישי והוא אמר שכל טירון צריך לקבל מכתב כזה, ושאני מוכרחה לפרסם אותו. שלחתי את המכתב לכמה עיתונים ואיש לא פירסם אותו, אז חשבתי לעצמי, הנה, בשביל זה יש אינטרנט".

היה לך רקע כלשהו במחשבים?

"לא. לפני כן בכלל לא גלשתי. למדתי ועסקתי בחשבונאות וכלכלה, אבל מאז הקמת האתר התחלתי להתעניין בנושא. סיימתי קורס אחד בנושא בניית אתרים, ועכשיו אני לומדת בקורס מתקדם יותר. אני מתחזקת את האתר בעצמי, מוסיפה, מתקנת. אני עובדת על פנטיום 133 עם 16 מגה זיכרון, סתם מחשב של בני אדם, שהבן הקטן שלי אומר שאפילו מנואלה יותר מהירה ממנו".

כמה זמן את משקיעה באתר?

"יש שבועות שבהם אני יושבת על זה ימים שלמים, ויש שרק כמה שעות כדי לענות על דואר אלקטרוני. אני מאוד עסוקה, אני עובדת ויש לי עוד שני ילדים בבית".

אילו תגובות קיבלת לאתר?

"המון מכתבים. כתבו לי אמהות ואחיות של חיילים, ושלחו מכתבים אישיים שלא היו מעזים לשלוח ישירות לחיילים. קיבלתי אפילו מכתב אחד מהאיים הקריביים, מאח של חייל שמטייל שם וגלש לאתר. אני עונה להמון אנשים כך שיש לי הרבה חברים לעט באינטרנט, אבל למרות ההצעות להיפגש לקפה, לא פגשתי אף אחד מהם פנים אל פנים".

איזה מכתבים ריגשו אותך במיוחד?

"קיבלתי מכתב מבן יחיד שרוצה עצה איך לשכנע את ההורים שלו לאפשר לו לשרת ביחידה קרבית. במקום לפרסם את זה כלשונו, פירסמתי עצות שהפנו אותו ליחידות שבהן הוא לא יהיה ממש ג'ובניק מושלם, וכתבתי לו מכתב אישי, כדי שיבין את נקודת המבט של הוריו. יש גם אנשים שכותבים לי מכתבי מחאה פוליטיים, נגד הישיבה בלבנון. אני עונה להם אישית שאני מזדהה אתם, אבל לא מפרסמת את המכתבים באתר כי אני רוצה שהוא יהיה של כולם ושכולם ייהנו לגלוש אליו".

ומה אומר הבן החייל?

"הוא מבסוט, אבל בשום אופן לא מוכן להיחשף בעצמו".

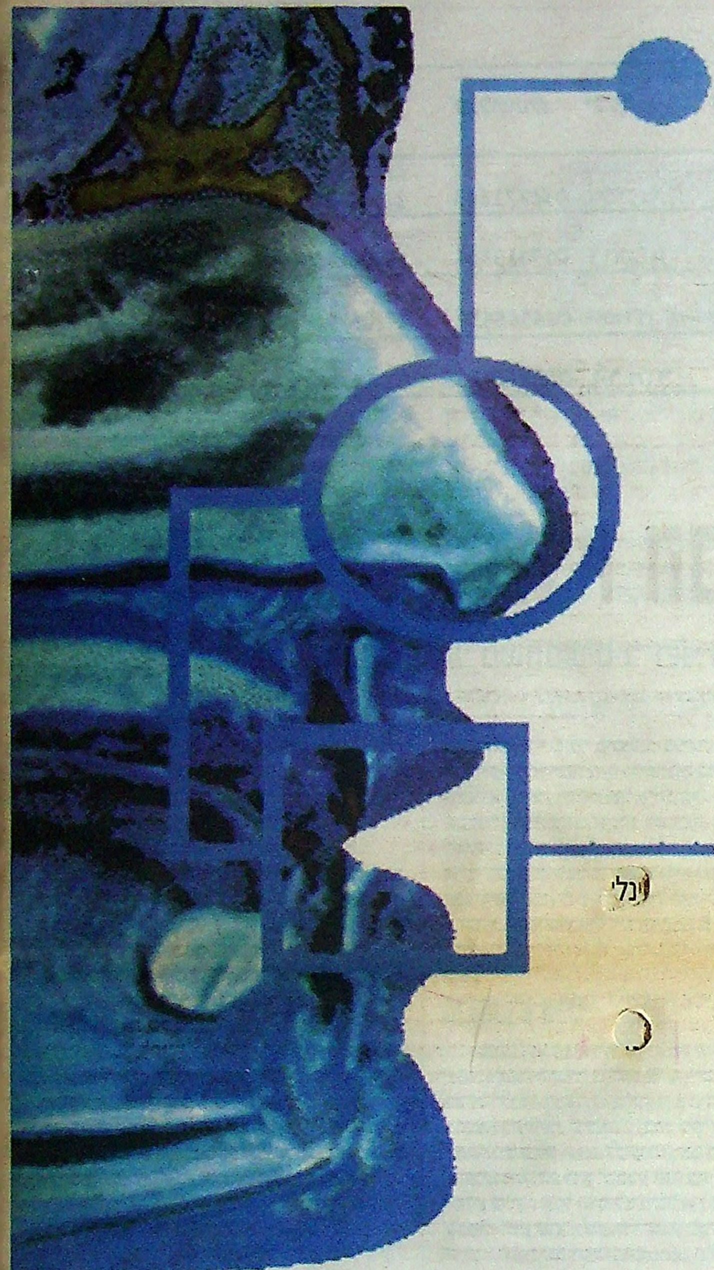
http://www.shatash.co.il

דפנה לוי-ינוביץ
daphna@haaretz.co.il

מריח כמו רוח נעורים

מחשבים שיודעים להריח? למה לא. הכירו את "האף האלקטרוני"

גיא הופמן

פיתוחים בתחום הראייה הממוחשבת ועיבוד התמונה, שיטות חדשות לזיהוי וניתוח קול ("שמיעה מלאכותית"), ואפילו פריצות דרך בפיתוח חישנים של מגע – החושים שלנו עוברים אט אט להיות גם נחלתם של רובוטים.

נרמה שחוש אחד נשאר מאחור. העיסוק בהרחה המלאכותית, או "האף האלקטרוני", לא מגיע לידיעת הציבור משום מה. נרמה שאולי בכלל לא קיים תחום כזה. ובכן, קיים ולא קיים. אחת הסיבות לכך שלא שומעים יותר על האף של העתיד, הוא שהידע והפיתוח בתחום זה מצומצם בהרבה מאשר בחושים מלאכותיים אחרים, כמו ראייה או שמיעה. הביטוי "אף אלקטרוני" קיים כבר מעל לעשר שנים, אבל זו לא בהכרח אינדיקציה – גם התאים הפוטו־אלקטריים המצויים מעל דלתות אוטומטיות זכו לכינוי "עין אלקטרונית" הרבה לפני שהמחקר בראייה ממוחשבת הגיע להישגים ממשיים. נכון להיום, הרחה מלאכותית היא לא יותר מאשר זיהוי וסיווג של שיירי חומרים נדיפים באוויר, ולא הרחה של ממש.

אחת הסיבות לכך היא אולי העובדה שעם כל ההתלהבות העונתית שלנו מריחות האביב, חוש הריח זוכה אצל בני האדם במידה רבה למעמד של "חוש חורג". אם היה צריך להחליט על איזה מהחושים – שמיעה, ראייה, מישוש, טעם או ריח – עלינו לוותר אם חיינו היו תלויים בכך, קרוב לוודאי שחוש הריח היה הולך ראשון. נרמה שאפשר בלעדיו. לא שאין לחוש הריח שימושים יומיומיים – כשצריך להחליט אם חלב הוא טרי, נסמוך על הריח; גם דליפת גז במטבח מגיעה לתודעתנו קודם דרך האף, הרבה לפני הפיצוץ.

איך זה עובד

כל השימושים האמורים לעיל הם תחומי המטרה של פיתוח האף האלקטרוני. מעט המכשירים המסחריים הקיימים מיושמים בארבעה שדות עיקריים: גילוי נזקים סביבתיים, אבחון רפואי, בקרת מזון, ומעקב אחר תהליכים כימיים.

כדי להבין מה הם העקרונות שעומדים מאחורי ההרחה המלאכותית, כדאי ראשית להתבונן בעצמנו, ולהבין מה זה בכלל להריח. הרחה אנושית (כמו גם הרחה מלאכותית) מתחלקת לשלושה חלקים: איסוף, זיהוי וניתוח. מולקולות של חומרים ריחניים נשאבות לאף מהאוויר דרך תעלות האף, והן נלכדות בשכבה רירית בחלקו העליון של חלל האף. זהו שלב האיסוף.

שלב הזיהוי מתחיל בכך שהמולקולות חודרות דרך השכבה הרירית לאזור שבו מצויים תאי עצב מיוחדים האחראיים על ההרחה. על דופן תאים אלה מצויים חלבונים, שאליהם מתחברים המולקולות נושאות הריח. לכל סוג של מולקולה יש חלבון המתאים לו, כמו מפתח למנעול. התלכדות המולקולה והחלבון מתניעים תהליך כימי שמוביל בסופו של דבר לירידת אות חשמלי עצבי למוח, שם מתחיל תהליך של ניתוח האותות החשמליים לכדי גיבוש תחושת הריח הכוללת. כל נוירון הרחה יכול להגיב לכמה סוגים של חומרים ריחניים, ודרוש ניתוח של אלפי זרמים חשמליים בו־זמנית כדי לבסס את חוויית הריח השלמה באזורים "הגבוהים" יותר של המוח.

תהליך ההרחה המלאכותית דורש מידה רבה של עיבוד וניתוח אותות, כך שהמחקר בתחום זה נפל באופן טבעי לידיהם של מהנדסי האלקטרוניקה. ירחון עיבוד האותות "Spectrum" של IEEE (מכון מהנדסי החשמל והאלקטרוניקה) פירסם לאחרונה סקירה מקיפה של מצב העניינים בפיתוח האף האלקטרוני, ואף על פי שיש כבר מכשירים מסחריים שמזהים חומרים מסוימים, פוסק עורך הירחון, גדי קפלן, "אם נדייק, אין היום כזה דבר, אף מלאכותי". לטענתו, צריך לקרוא למכשירים הקיימים "מערכים אלקטרונים לגילוי וזיהוי כימי". אבל זה כבר נשמע הרבה פחות מרשים.

כמו בתחומים רבים של בינה מלאכותית, גם כאן מנסים בוני המודל הממוחשב לחקות את התהליך בגוף האדם. כך מורכב אף אלקטרוני סטנדרטי ממכשיר איסוף, מאוסף של חישנים, ממערכת עיבוד אותות, ובינה מלאכותית שאמורה לחבר את כל המידע הזה לכדי מסקנה.

מתוק, אולי קצת שרוף

איסוף החומרים הוא תהליך מכני. הבעיה מתחילה בשלב הגילוי והזיהוי, כשצריך להפוך את הנוכחות של מולקולות נושאות ריח למידע חשמלי. בשל המורכבות של תהליך "המנעול והמפתח" הפועל בגופנו, אין למדענים מקבילה אלקטרונית לזיהוי כזה, ועליהם להסתפק בפתרונות רחוקים מאלה שמציע הטבע.

ישנם כיום סוגים אחרים של חיישני ריח, לכולם תכונה משותפת: הם לא דומים בכלל לתהליך הביולוגי. סוג אחד, פופולרי מאוד בשל עלותו הנמוכה, מודד שינוי במוליכות של חצאי מוליכים. כשתרכובות מתכתיות מסוימות נחשפות למולקולות אורגניות, כאלה שנושאות את הריח, אפשר למדוד שינוי במוליכות שלהם. על ידי הצבת מערך גדול של תרכובות כאלה, המגיבים לחומרים שונים, מתקבלת תמונה חשמלית מורכבת המצביעה על הרכב החומרים באוויר.

סוג שני של חישני ריח מודד למעשה שינויים מיקרוסקופיים במסה של החישן, על ידי הרעדת החישן ומדידת תדר הרעידה שלו. כש"נרבקות" לחישן מולקולות ריחניות מסוימות משקלו עולה במעט, ואפשר למדוד שינוי זה אפילו אם הוא קטן יותר ממיליארדית הגרם.

סוגים נוספים של חישנים מודדים שינוי בתכונות העברת האור והצבע של חומרים מסוימים או שינויים בהתנהגות הכימית/ חשמלית של החישנים.

בשלב האחרון, זה של הסקת המסקנות מתוך המידע החושי, משמשות את חלוצי ההרחה המלאכותית שיטות מוכרות של בינה מלאכותית. בסיס מידע גדול של "ריחות" ידועים מוזן למערכת, ובעזרת תהליכים של זיהוי תבניות, וסיווג בעזרת כללי החלטה, מגיעה המערכת לאבחון של הריח, והחלטה לאיזה ריח מוכר הקלט דומה. כמו בתחומים רבים של בינה מלאכותית, מפעילים חוקרים לאחרונה גם שיטות של

אלגוריתמים גנטיים ורשתות נוירונים מלאכותיות כדי לזרז את פתרון הבעיה.

ועדיין, יש תחושה של חוסר דיוק וחוסר רלוונטיות כשמסתכלים על הפתרונות המוצעים. נראה כאילו כל סוגי החיישנים לא באמת תופסים את מהות הרחה. כשמחשבים אמונים על תהליכי ראייה ממוחשבת או ניתוח קול אנושי, נדמה לנו שהשיטות הקיימות מהוות דימוי נכון יותר למה שמתרחש אצלנו בראש, כשאנחנו עושים את העבודה של ראייה או שמיעה.

כמו במקרים רבים, מצב הטכנולוגיה הוא למעשה ראי למצב האנושות שיוצרת את הטכנולוגיה. העמימות הנגלית בניסיוננו להבין את המחשב המריח נובעת גם מהעמימות שבה אנו מתייחסים לחוויית ההרחה של עצמנו. בעוד שאנו יודעים לומר די טוב מה אנו רואים או שומעים, כך אנו נסוגים לתיאורים כלליים ביותר כשאנחנו מנסים לעמוד על טיבו של ריח מסוים באוויר – "משהו מתוק, אולי קצת שרוף... לא ממש חריף".

מומחים לארומה

במישור היישומי ישנן כמה חברות שמציעות פתרונות של אפים אלקטרוניים. העבודה על סנסורים של ריח החלה באוניברסיטאות בבריטניה באמצע שנות השמונים, ועד היום עיקר הפעילות בתחום זה מרוכז באירופה. המכשירים המוצעים פותרים בעיות כמו בקרת איכות בייצור מזון, רפואה, פיקוח סביבתי, תרופות ובטיחות. בתחום המזון משמשים מכשירי הרחה לבדיקת טריותם של חומרי הגלם. באוניברסיטת צפון קרוליינה, למשל, יושמה מערכת שמזהה ריחות של סוגים שונים של קפה, ומבדילה בין קפה קולומביאני לבין תערובת קניה־אתיופית. האף האלקטרוני יכול גם לעזור לנו בסיווג ריחות של נשימה או הפרשות גופניות וכך לסייע באבחון רפואי. בתחום הבטיחות יכולות מערכות הרחה מלאכותית לזהות סוגים שונים של חומרים רעילים ודליפות גזים שונים במפעלים בעלי רמת סיכון גבוהה. ואיך אפשר בלי האספקט הצבאי. במחקר של צבא ארצות הברית נבדקות אפשרויות למימוש מערכות זיהוי־עמית־טורף באמצעות חיישני ריח ממוחשבים.

אפשר למצוא באינטרנט לא מעט אתרים של חברות שמוכרות מכשירי הרחה ממוחשבים. המחירים נעים לרוב בין 20 ל-100 אלף דולר ליחידה, כך שאי אפשר לדבר עדיין על מוצרים עממיים במיוחד, ורוב המוצרים מיועדים לסקטור המסחרי. מכשיר זול יותר, במחיר 5,000 דולר מציעה חברה בעלת השם המתאים כל כך "Cyrano Sciences" (http://www.cyranosciences.com). במכשיר הקרוי "Cyranose" אפשר להשתמש כדי לבדוק את טריותם של פירות, ירקות או משקאות, להבטחת מערכת אוויר תקינה ולאבחון רפואי.

החברה הבריטית AromaScan (http://www.aromascan.com) מייצרת מכשיר לזיהוי ריחות בעזרת שיטת מוליכות המתכות שהוזכרה קודם. המכשיר של "AromaScan" מצויד גם במערכת בינה מלאכותית שמסוגלת ללמוד תרכובות חדשות של ריח. בסופו של דבר מוציאה המערכת "טביעת אצבע" אופיינית לסוגים שונים של ריחות, אותה היא יודעת גם לסווג למקורות ריח שונים.

שמות בולטים בתחום הם "Analytics Airsense" הגרמנית, (http://www.airsense.com) וחברת "Technologies Nordic Sensor" משוודיה (http://www.nordicsensor.com).

המרחק לשימוש ביתי עדיין גדול, אבל עם ירידת המחירים התמידית של הרכיבים הבסיסיים והתעניינות גוברת מצד השוק הפרטי, אפשר כבר להעלות על הדעת שימושים יומיומיים רבים לאף האלקטרוני. ביום מן הימים יכבה התנור את עצמו לבד כשהעוגה מוכנה.

המרדף אחרי הלינק

מנועי החיפוש מאכזבים? רשימות רשת – זו התשובה

באינטרנט יש יותר משני מיליון אתרים, ואלפי אתרים חדשים מתווספים כל יום. האינדקסים הגדולים, כמו יאהו, לא יכולים לעמוד בשינויים הגדולים. אתרי הענק גם לא מצליחים לספק לגולשים תחושת קהילה. קהילות מקוונות תמיד היו האהבה הגדולה של הגולשים.

רשימות רשת (WebLogs) הם הפתרון האולטימטיווי לשתי הבעיות הללו. מדובר באתרים אישיים שמכילים רשימות של לינקים איכותיים בנושאים שמעניינים את בעל האתר, בתוספת ציטוטים נבחרים או הערות לכל לינק. רשימות הרשת הטובות מתעדכנות כמעט מדי יום. הלינקים החדשים מופיעים תמיד בראש העמוד, כאשר החומר הישן הולך ונדחף כלפי מטה, עד שהוא עובר לארכיון.

חלק גדול מהקסם של האתרים האלו נעוץ בעובדה שמדובר באתרים פרטיים. שלא כמו באתרי הענק, אישיותו של בעל האתר משפיעה הרבה יותר, החל מהנושאים ש[illegible] עוסק האתר ועד לבחירת הל[illegible]ם. כך נוצרת היכרות עם הכותב, מה שמאפשר לפתח יחס אישי עם האתר ומפעילו.

"שמעתי את המלה WebLog בפעם הראשונה רק לפני כמ[illegible]שים", אומר לורנס לי מ-Tomalak Realm. "העובדה היא שכל אחד יכול ליצור אתר כזה. כל מה שצריך זה שיטה מסודרת, והרבה הרבה סבלנות".

הנושאים שבהם עוסקים האתרים שונים לחלוטין זה מזה, אבל כולם בנויים בצורה דומה. לורנס לי מעדכן את האתר שלו פעמים אחדות ביום, בקישורים בנושאי עיצוב אתרים וטכנולוגיות רשת. האתר של ריק פורד, Mackintouch, עוסק כבר כמה שנים במידע ורכילויות בנושא המחשבים של חברת אפל; Labrarian.Net הוא אתר של בחורה אמריקנית, ספרנית במקצועה, שמציע לינקים יומיים בנושאי תרבות אינטרנט וספרות; בריג'יט איטון מקשרת מאתרה, EatonWeb, לנושאים שונים הקשורים בנשיות.

התופעה של רשימות רשת איננה בדיוק חדשה. דייב וינר, מייסדו ועורכו של אחד מהאתרים הוותיקים בנושא, Scripting News, התחיל לכתוב באתר שלו כבר בשנת 1994. בשקט בשקט, הוא אסף לעצמו עדה של מעריצים. יחד עם כמה חברים הוא כתב את תוכנת Frontier לכתיבת רשימות רשת. את התוכנה הוא מפיץ מהאתר שלו יחד עם הבשורה והרעיון. "היום", הוא אומר, "כל אחד יכול לבנות אתר באינטרנט. אני רק מספק לאנשים את האמצעי. מה שיוצא זו יצירה אישית וייחודית".

אתרים מסחריים מקמצים לרוב בלינקים לאתרים חיצוניים בניסיון להשאיר את הגולשים באתר שלהם זמן ארוך ככל האפשר. רשימות הרשת נוקטות שיטה הפוכה. "אם אני נותן לגולש באתר שלי כמה לינקים נבחרים בתוספת פרשנות טובה", אומר פול קדרוסקי מהאתר Grok Soup שעוסק בכלכלה ואינטרנט, "האנשים יחזרו אלי פעמים נוספות. הם יודעים שאצלי יש את כל מה שהם צריכים".

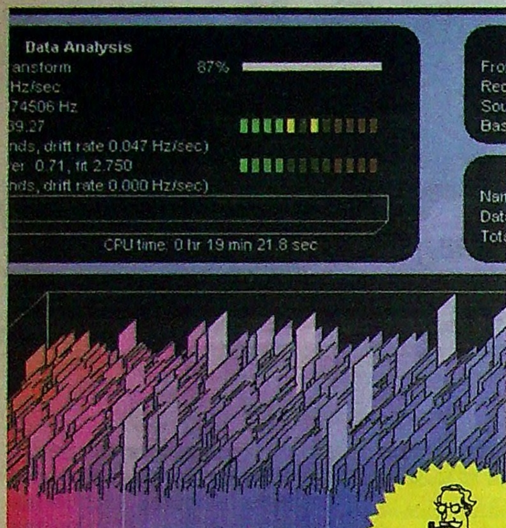
כדי ליצור אתר רשימות רשת טוב, נדרשים כישורים של קריאה מהירה ויכולת להפריד בין עיקר לטפל. הגולש מקבל מספר קישורים מצומצם שנבחר בקפידה. אם בעלי האתר משתמשים בלינק שנלקח מאתר אחר, הם מציינים זאת באותיות קטנות. "למה?", שואל ג'סי ג'יימס גארט מ-JJG.NET, "כי זה תרבותי ומנומס".

רשימות הרשת אינן תחליף לאתרי התוכן והחדשות. הרעיון שהם מסמלים הוא שאפשר למצוא מידע באינטרנט בדרכים חדשות. כל אחד יכול למצוא רשימת רשת שכתובה בסגנון שהוא אוהב ובנושא שקרוב ללבו. רשימת רשת בעברית עדיין אין.

רשימות רשת

- **Tomalak Realm**
  http://tr.pair.com
- **Mackintouch**
  http://www.macintouch.com
- **Labrarian.Net**
  http://www.labrarian.net
- **CardHouse** (בנושאי מין ומיניות)
  http://www.cardhouse.com/links/weblog.htm
- **LemonYellow** (נשיות)
  http://www.lemonyellow.com
- **EatonWeb**
  http://www.eatonweb.com/weblog/
- **Linky & Dinky** (הומור)
  http://www.linkydinky.com
- **Scripting News**
  http://www.scripting.com
- **Grok Soup**
  http://www.groksoup.com
- **JJG.NET**
  http://www.jjg.net
- **Be nice to bears**, לינקים לאתרים שעושים טוב
  http://benicetobears.com/links
- **EduWatch**, רשימת רשת בנושאי חינוך
  http://www.eduwatch.com
- **PigDog**, מבט סרקסטי על העולם
  http://www.pigdog.org
- **Rebecca's Pocket**, לינקים מעולמה של בחורה אמריקאית
  http://www.speakeasy.org/~rblood
- **Virulent Mames**, מבט הומוריסטי על תרבות הרשת
  http://www.mpx.com.au/~gths/virmemes
- **Stuffed Dog**, תרבות וטכנולוגיה ברשת
  http://www.stuffeddog.com

ירדן לוינסקי
http://www.extopia.co.il

קפטן אינטרנט נבדק
תוכנות

תוכנה להאצת הגלישה, גייסו את המחשב לנאס"א, דפדפן קל, והפסקת יוגה

NetSonic היא תוכנה להאצת גלישה, שמבטיחה ביצועים משופרים גם למשתמשים בתוכנות דומות אחרות. התוכנה משתמשת בצורה חכמה בקובצי הזיכרון במחשב ובקובצי ה־cash של הדפדפנים. מנגנון הלמידה שלה מאפשר לה להוריד רק אלמנטים שהשתנו באתרים שמבקרים בהם, ולחסוך בכך זמן גלישה. בנוסף, בעת ששוהים באתר מסוים מתחילה התוכנה להוריד חלקים מאתרים המקושרים אליו, ומבצעת פעולות נוספות שמאיצות את הגלישה. השימוש בתוכנה חופשי.

NetSonic. גודל הקובץ: 812 קילו בייט. להורדה:

http://www.tucows.co.il/files3/netsonic.exe

מתי באחרונה השתתפתם בניסוי מטעם נאס"א? יותר מחצי מיליון בעלי מחשבים אישיים כבר הורידו את התוכנה החופשית SETI@home, ורתמו את כוח העיבוד של מחשביהם למיזם של נאס"א לפענוח אותות מהחלל החיצון. מיליוני מחשבים יתחברו למאגר נתונים ענק ויסייעו בעיבוד אותות הרדיו המתקבלים מהטלסקופים הגדולים בעולם. החיבור בין כל המחשבים אמור לספק עוצמת מחשוב גדולה, והוא כיום שיתוף הפעולה הגדול בעולם בתחום. לאחר התקנת התוכנה מוצגים הממצאים השונים של הניסוי כשומר מסך, הכולל נתונים, תרשימים ומפות עדכניות.

SETI@home. גודל הקובץ: 720 קילו בייט. להורדה:

ftp://alien.ssl.berkeley.edu/pub/setiathome_win_1_0.exe

NetCaptor הוא דפדפן קל מידות ופופולרי, המאפשר גלישה בכמה אתרים בו זמנית ודפדוף מהיר ביניהם. מספר האתרים שאפשר לפתוח בתוכנה במקביל מוגבל רק על ידי זיכרון המחשב. אפשר ליצור לתוכנה סרגל כלים אישי, לסגור אוטומטית חלונות נפתחים, לנטרל קובצי תמונות וקול, ולהגביר את נוחות הגלישה ויעילותה במגוון דרכים נוספות. החיסרון המרכזי של התוכנה הוא נטייתה להיתקע לעתים בעת סגירתה. התוכנה מחולקת בחינם, במחיר של פרסומות קטנות המופיעות בצד הדפדפן. אפשר להימנע מאלה על ידי רכישת גרסה מלאה ללא פרסומות, ב-20 דולר.

NetCaptor. גודל הקובץ: 995 קילו בייט. להורדה:

http://www.tucows.co.il/files5/netcap.zip

Yoga – The Program היא תוכנה חופשית ללימוד יוגה. בתוכנה הסברים מאירי עיניים על מסורת היוגה ומקורותיה, מאמרים, תמונות, מושגי יסוד, פירוט טכניקות יוגה, ובעיקר מדריך מלא בן שמונה שלבים לביצוע היוגה לסוגיה. המאמרים המצורפים לתוכנה דנים בקשר בין היוגה למדע, בהירגעות עצמית ובחיבור בין גוף לנפש. קובץ ההתקנה כבד יחסית, ומומלץ למחשבים עם מעבד פנטיום.

Yoga – The Program. גודל הקובץ: 3.84 מגה בייט. להורדה:

ftp://ftp.simtel.net/pub/simtelnet/win95/health/yoga9598.zip

צביקה אלברגר
zvika@haaretz.co.il

היפוך עברית, בעיות בוויז'ואל־בייסיק, קובצי mpeg, הודעות שגיאה באתרים בעברית

שלום קפטן. אני מנסה כבר שבועות להשיג CD RIPPER נורמלי אבל איני מוצא. אם תוכל לעזור לי, זה יהיה טוב.

הקפטן משיב: עבור ל־http://www.download.com, הקש CD RIPPER בתיבת החיפוש ותקבל רשימה נכבדת של תוכנות. תוכנה שהורידו חצי מיליון איש עשויה להיות נורמלית.

קפטן שלום, כיצד אוכל לדעת את מספר הגולשים באתר מסוים, ובייחוד באלה שב־Favorites שלי?

הקפטן משיב: מספר הגולשים הוא לעתים קרובות סוד עסקי, אך אם תוריד את אלקסה

http://www.alexa.com

תוכל לדעת את מידת הפופולריות של אתרים שונים בקרב גולשים אחרים.

קפטן שלום. יש לי בעיה בכמה אתרים עבריים: מגיעה לי הודעת שגיאה לאחר הפתיחה, והדבר פוגם בהמשך החיפוש. אני משתמש באקספלורר עברי גרסה 3.02. מה ההמלצות?

אלון

הקפטן משיב: אלון יקר, אין קל מזאת! פשוט הורד את הגרסה המעודכנת של האקספלורר, והקץ לבעיות. גרסה 3.02 המרגיזה! פחות ופחות אתרים תומכים בדפדפן הזה, וכדאי לעבור עוד היום. להורדה:

http://www.microsoft.com/msdownload/iebuild/ie5_win32/en/ie5_win32.htm

---

אני סטודנט להנדסאות תוכנה, ואני אמור לבצע פרויקט גמר שהוא אתר אינטרנט־משחק אסטרטגיה בשפת ג'אווה. למדתי לתכנת בג'אווה וכן HTML, אבל לא מצאתי חומר מספיק ברור על איך בונים אתר אינטרנט מהיישומים שבניתי. אודה לתשובתכם,

גיא

הקפטן משיב: אתר מצוין שבו תוכל להשלים את הידע החסר לך הוא:

http://www.progsource.com/java.html.

ואם אתה מעוניין, יש גם ספר מצוין שאפשר לרכוש בכתובת

http://www.amazon.com/exec/obidos/ASIN/1571690433

קפטן שלום, קיבלתי קבצים מסוג mpg ו־mpeg. מה עושים אתם?

רוני

הקפטן משיב: מורידים את ה־Media Player של מיקרוסופט מ:

http://www.microsoft.com/windows/mediaplayer/download/default.asp

ומתקינים אותו. תנו לו את הכוח, הוא כבר יטפל בהם.

קפטן יקר, היכן אוכל למצוא תשובות לבעיות בפיתוח Visual Basic ו־MS-ACCESS, בחינם? תודה,

חגי

הקפטן משיב: הדרך הטובה ביותר היא באמצעות קבוצות הדיון, ול־Visual Basic יש כמות נכ[illegible] של קבוצות. ברר עם איש התמ[illegible]כה בארגון שלך או בעזרת ספק האינטרנט כיצד מתחברים לקבוצות דיון, וחפש את כל הקבוצות המכילות את הביטוי VB. מתוכן בחר את אלו המתמחות בסוג הבעיות הקרובות ללבך ([illegible]ילו קבוצה למתכנתים בישראל). בנוגע ל־MS-ACCESS, תוכל להשתמש בקבוצה comp.databases.ms-access.

קפטן הצילו! איך אני יכול לקחת טקסט של קובץ וורד ולהכניס אותו לאתר שאני מנסה לבנות?

אורי

הקפטן משיב: התשובה המוזרה היא שהדרך הטובה ביותר להפוך קובץ וורד לקובץ HTML היא באמצעות תוכנת QTEXT 8 (שהיא אחת המתחרות של וורד), המכילה את הטיפול הטוב ביותר בהפיכת מסמכים למסמכי רשת. בדוק ב־http://www.qtext.com או הורד גרסת ניסיון מ:

http://www.qtext.com/ftp.htm.

אם אין בסביבתך את התוכנה הזו תוכל להשתמש בתוכנית ההיפוך הבאה:

http://techst02.technion.ac.il/~salon0/html_flip/download.html

בנוסף, אם תרצה לפתח אתר בתקן הלוגי תוכל תמיד להשתמש בקובץ/שמירה כ־HTML מתוך Word 97.

קפטן שלום. האם אפשר לשמוע מוסיקה באינטרנט לפי בחירה אישית וללא תשלום?

לפי אמנים? לפי סוגי מוסיקה? ובאיזה פורמט? ושאלה שנייה: האם שווה לקנות את תוכנת Real-Audio, או להוריד את הגרסה החינמית? תודה,

דורון

הקפטן משיב: באופן כללי התשובה לשאלתך הראשונה היא כן. רוב הזמן תיאלץ לעשות זאת בניגוד לחוק, אך כפי שנוהגים לומר: כך עושות כולן. כיום מובילים את המהפכה המוסיקלית ברשת שני תקנים מוצלחים במיוחד: Real Audio ו־MP3. כל אחד מהם מבטא גישה הפוכה לנושא המוסיקה ברשת. ה־Real Audio מתחיל להשמיע את קובץ המוסיקה כמעט מיד עם תחילת הורדתו, ומחייב אותך להתחבר לרשת בכל פעם שאתה רוצה לשמוע אותו. איכות השמיעה בו סבירה מינוס. MP3 מכריח אותך להמתין לסיום הורדת הקובץ (שגודלו כמה מגה בייט), אך מרגע שהורדת אותו אתה יכול לחזור ולהשמיע אותו בכל עת, ובאיכות CD. מדריך מוסיקה בתקן Real אפשר למצוא ב־http://www.timecast.com, ורוב רובם של האתרים והמוסיקה המוצגת בהם חוקיים. להבדיל אלף הבדלות, אפשר לחפש קובצי MP3 נטולי כל שמץ של חוקיות במנועים מכובדים כמו http://mp3.lycos.com. מקום מצוין לחקור בו את נושא ה־MP3 הוא

http://home.snap.com/main/channel/item/0,4,home-8858,00.html

קניית תוכנת ה־Real היא אפשרות מעניינת, אך לא הכרחית. אין בגרסה בתשלום פריצות דרך טכנולוגיות או אחרות. אפשר להוריד את הגרסה בתשלום או בחינם בכתובת

http://www.real.com/products/player/downloadrealplayer.html

שלום קפטן. מהו ASP?

עליזה

הקפטן משיב: ASP, או ACTIVE SERVER PAGES, היא טכנולוגיה של מיקרוסופט המיועדת ליצירת דפי רשת דינמיים המבוססים על בסיס נתונים. דף ASP דומה מאוד לדף HTML, אך בנוסף לפקודות ה־HTML הרגילות הוא מכיל קוד בשפה הדומה מאוד ל־Visual Basic. כשהדפדפן קורא לדף ASP השרת מעבד את הקוד הנ"ל, ויוצר ממנו קוד HTML רגיל.

קפטן שלום. איזה נפח על השרת צריך כדי להקים אתר ממוצע בגודלו? תודה,

נדב

הקפטן משיב: זה תלוי במה בדיוק יכלול האתר האמור. אתרים מורכבים מקבצים שנשמרים על גבי שרת אינטרנט. אם האתר מורכב מכמה עמודי טקסט וכמה תמונות קטנות – כמו למשל אתר משפחתי או אתר המיועד לפרסם עסק ביתי – אפשר להס[illegible] עם שטח אחסון של כמה מגה־ביי[illegible]ב ספקי האינטרנט מספקים למנויים שלהם שני מגה־בייט או יותר בחינם, לצורך הקמת אתר פרטי.

[illegible] גדול ומתקדם, לעומת זאת, זה כבר סיפור אחר לגמרי. אם אתה מתכנן להקים אתר שיהיה מבוסס על טכנולוגיות מתקדמות ויכלול גם, למשל, קובצי וידיאו וסאונד, טכנולוגיית פלאש, אנימציה ותכנים אינטראקטיוויים, יידרש שטח אחסון גדול בהרבה כדי לשמור בו את הקבצים הגדולים. במקרה כזה, כדאי לשכור שטח אחסון מחברה שעוסקת באירוח אתרי אינטרנט. חברות כאלה מספקות חבילות שונות, ומאפשרות לעתים גם רישום שם דומיין לאתר עצמו, כך שהכתובת של האתר לא תכלול את שמה של חברת האירוח. בכל מקרה, המחירים לא גבוהים.

קפטן שלום. אני נוסעת הקיץ לשלושה שבועות בניו יורק. אני מעוניינת במידע על העיר עצמה, בת מלון, הופעות, מסעדות ועוד. אילו אתרים מומלצים?

עי[illegible]

הקפטן משיב: יש מאות אתרים שעוסקים בעיר. הנה כמה מהמומלצים שבהם, שמובילים גם בלינקים לאתרי נוספים:

[illegible]tp://www.city.net/countries/[illegible]ited_states/new_york/new_york

[illegible]tp://www.travel-new-york.com

[illegible]tp://www.nyyourway.com

[illegible]tp://new-york-city.[illegible]telaccommodations.com

[illegible]tp://www.lonelyplanet.com/[illegible]st/nam/nyc.htm

[illegible]tp://newyork.areaguides.net

ואלה אתרי טיולים מצוינים, שמציעים כמובן סקירה נרחבת של ני[illegible] יורק (האחרון מציע מלונות מסוג Bed and Breakfast בעיר):

[illegible]tp://www.placestostay.com/index.html

[illegible]tp://www.dt.com

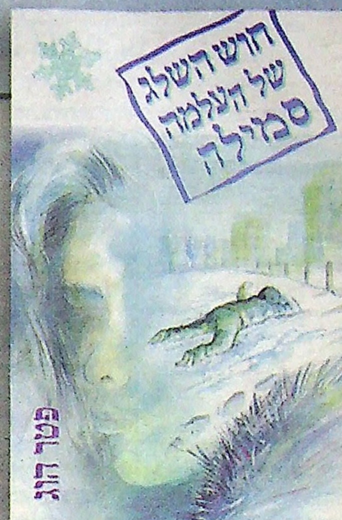
[illegible]tp://www.bbonline.com/index.html

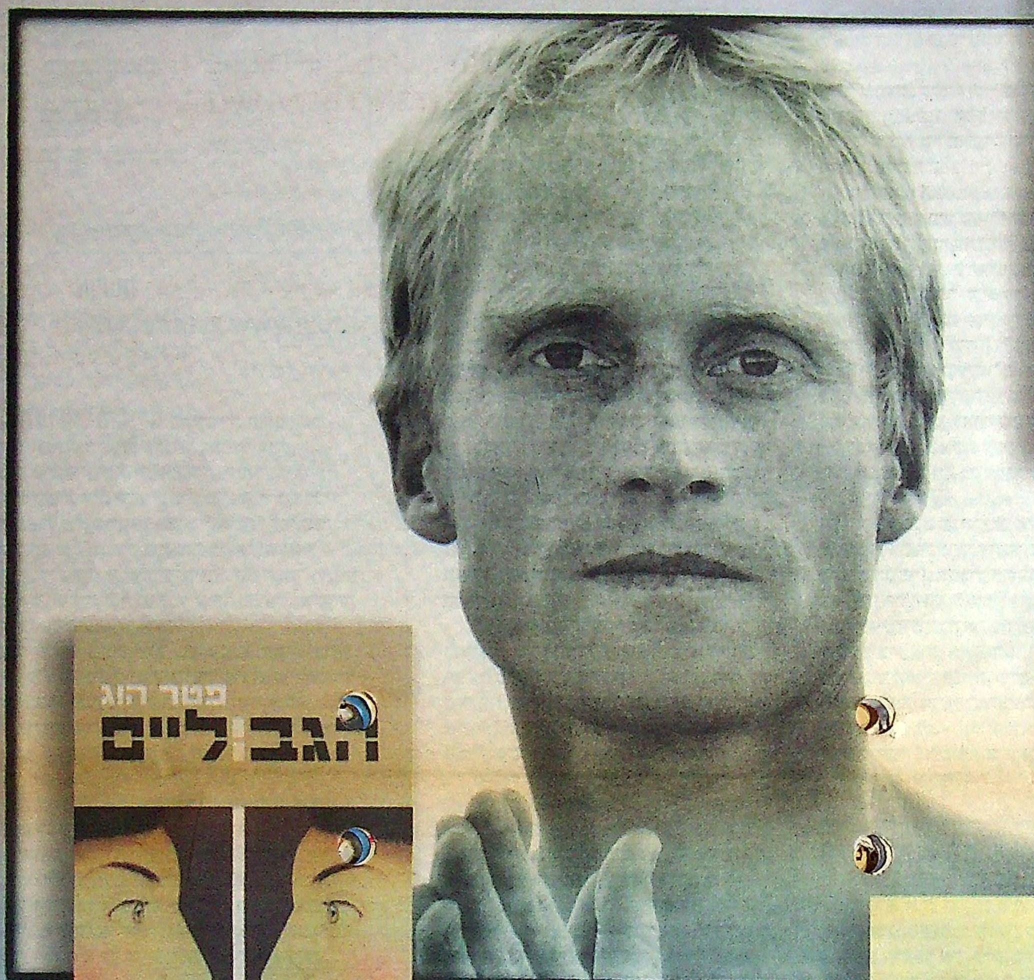

טיול בניו יורק לעינת

הרפתקה עוצרת נשימה בספר חדש

מאת פטר הוג האשה והקוף

האשה והקוף הוא סיפור אהבה נועז, יצרי ומטריד, בין מדלנה היפה - אשת המדען ומנהל גן־החיות של לונדון - לבין ארסמוס, קוף אינטליגנטי במיוחד מזן נדיר המגיע לאנגליה. לארסמוס יש משימה; האם יוכלו בני־האדם להיענות לה? תשובתו של הוג ניתנת בסוף דרמטי ומפתיע.

הסופר הדני, פטר הוג, הוא מחברם של רב־המכר המסחרר **חוש השלג של העלמה סמילה** ושל **הגבוליים**.

על **האשה והקוף**:

אין כיום סופר נועז יותר, בעל דמיון מפותח יותר, מהסופר הדני פטר הוג, המעז להפתיע כל פעם מחדש. הוא עשה זאת ב**חוש השלג של העלמה סמילה**, שהגדיר מחדש את גבולות הז'אנר, והוא עושה זאת שוב בספר **האשה והקוף** – מעשה מרכבה מקורי להפליא של פנטזיה, משל, מיתוס, וסיפור אהבה.

Booklist

כנגד כל הסיכויים מצליח פטר הוג לעצב מהלך סיפורי שנון ועלילה מסובכת ולהוביל את הקוראים לסוף מפתיע. פטר הוג הוא סופר הרפתקן ואינטליגנטי ואי אפשר, לשמחתנו, לחזות את צעדיו הבאים. תוך שנים ספורות הפך לאחד הסופרים החשובים בתקופתנו.

Kirkus Reviews

כישרון סוחף, יצירה מתוחכמת ומעודנת. מומלץ בחום.

Library Journal

פטר הוג מוכיח את כשרונו לשלב להט פוליטי ומוסרי בעלילה וסיפור מעשה. אין הוא מוותר על פיתוח הדמויות למען העלילה, ומעניק רגעי חסד לכל הדמויות בספרו - אנשים וקופים כאחד.

Chicago Tribune

משעשע, לעתים נוגע ללב – ותמיד חדשני ומחוכם.

The Times

מדלנה היא דמות מרתקת וסוחפת המזכירה את סמילה הבלתי־נשכחת, וכדאי לקוראים לעקוב אחר הרפתקאותיה במרחביה הפראיים של אנגליה. פטר הוג בסגנונו האינטנסיבי מוליך את העלילה בדינמיות סוחפת שכמו מזנקת מתוך דפי הספר.

The Boston Book Review

אנא מלאו את התלוש ושלחו אלינו

לכבוד הוצאת שוקן

ת"ד 2316 תל־אביב 61022, טל: 03-5610130 (אתי), 03-5170961 (שלום), פקס: 03-5622668

www.Schocken.co.il

הנני מזמין/ה את הספר/ים: ☐ **האשה והקוף** במחיר: **52** במקום 65 ש"ח ☐ **הגבוליים** במחיר: **52** במקום 65 ש"ח ☐ **חוש השלג של העלמה סמילה** במחיר: **61** במקום 76 ש"ח

☐ רצ"ב המחאה לפקודת הוצאת שוקן ע"ס __________ ש"ח

☐ כרטיס אשראי ויזה/ישראכרט מס' __________ תוקף הכרטיס __________ מס' ת.ז. __________

שם פרטי ומשפחה __________ טלפון __________ כתובת __________ מיקוד __________

אתר

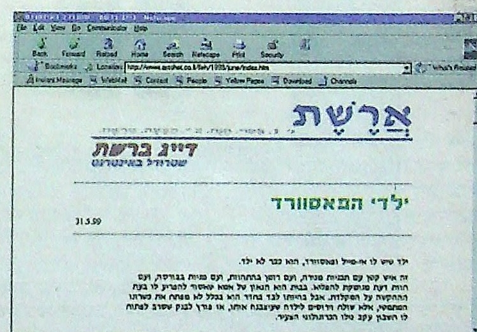
ארשת
http://www.areshet.co.il

אחד התחומים הבוערים ביום בתעשיית האינטרנט – בארץ ובעולם – הוא תוכן מקורי, כזה שנכתב במיוחד למען הגולשים, על נושאים שמעניינים אותם ובצורה נוחה לקריאה גם ממסך המחשב. אתרים ישראליים שמציעים חומר מקורי הם עדיין בודדים, ולקטגוריה הזאת בדיוק מבקש האתר "ארשת" להיכנס.

מסך הפתיחה של "ארשת" מכריז בכותרת ברורה שהאתר מתכוון להיות "יומן עברי מקוון על ענייני היום". שם האתר מופיע באותיות גדולות בראש העמוד, וכך גם בכל עמוד באתר. באופן זה מנסה האתר לבנות את עצמו כמותג מוכר.

העיצוב של המסך הראשי פונקציונלי, והוא בנוי בצורה נבונה ומתוכננת. המסך לא כולל תמונות ובכך מעביר את המסר שהאתר עוסק בטקסטים, ולא בפעלולים גרפיים. הכתובות עצמן לא מופיעות על המסך, אך העיצוב משתמש בטכניקה ידועה למשוך את הקהל: במקום לתת את כותרת הכתבה, העמוד כולל "teaser" – כמה משפטים שתכליתם הוא לעורר את סקרנותו של הקורא, שירצה לקרוא את הכתבה כולה. בנוסף, מופיע שם המדור שבו נמצאת הכתבה מתחת למשפטי המפתח.

תפריט הניווט, לעומת זאת, הוא בעייתי יותר. התפריט עצמו מופיע בצד ימין, כראוי לאתר בעברית. בניגוד לכתבות, שמות המדורים הם דוגמה לאי־בהירות בניסוח: לא ברור במה עוסקים מדורים הקרויים "דייג ברשת" או "השלט של ישראל רייטינג", והדרך היחידה לגלות זאת היא על ידי כניסה למדורים עצמם.

בבחירת קישורים בכלל ובמיוחד כאלה לשמות מדורים, יש חשיבות רבה לפשטות ולכך שהם יהיו ברורים מאליהם. רק מבנה כזה מבטיח ניווט נוח וקל באתר.

אתר שמפרסם כתבות צריך להתחשב בכמה משתנים. גולשים לא קוראים כתבות, אלא סורקים אותם במהירות. סף הרגישות של הגולשים גבוה, והם נוטים לעזוב אתרים באותה מהירות שבה הם הגיעו אליהם. וחשוב מכל: לרוב הגולשים קל עדיין יותר לקרוא טקסטים מתוך ספר או עיתון מאשר ממסך המחשב. רובם לא אוהבים לקרוא טקסטים ארוכים.

מסיבות אלה, כתבות באינטרנט צריכות להיות קצרות יחסית לכתבות בעיתונות הכתובה. במקרה של כתבה ארוכה, יש לפצל אותה לכמה עמודים. בתחילת הכתבה צריכה להופיע הכותרת, מלווה בכמה משפטי מפתח מהכתבה, כדי שהגולש יבין בקלות אם הוא מעוניין להמשיך לקרוא אותה. בנוסף, הכתבה צריכה להיות מחולקת לכמה חלקי משנה באמצעות כותרות משנה ברורות, שיקלו על סריקת הטקסט.

עמודי הכתבות של "ארשת" שומרים על רוב העקרונות שהזכרתי: הכתבות קצרות ומחולקות בעזרת כותרות משנה, אף על פי שהכותרת לא מבהירה במה עוסקת הכתבה. החיסרון היחיד הוא שאי אפשר לנווט מתוך עמודי הכתבות לחלקים אחרים של האתר, וחייבים לעבור לשם כך דרך העמוד הראשי.

"ארשת" הוא אתר בעל דעות ונוכחות חזקה. בדיוק הדבר שצריך בשביל להכניס קצת פלפל לאינטרנט בארץ.

ירדן לוינסקי
http://www.extopia.co.il

העולם גדול גדול

האקרים בארה"ב, צנזורה בסין, חוקים באוסטרליה ופורטל סינגפורי חדש. השבוע באינטרנט

אלי הכהן

לפני שבועיים בדיוק ניתן האות. סוכני האף־בי־איי פשטו על בתיהם ומקום עבודתם של עשרות האקרים מבוקשים, כאלה שיש מידע ברור ואמין כי פרצו לאתרי אינטרנט ומערכות מחשוב ממסדיות. תוצאות הפשיטות לא היו מרחיקות לכת, אבל המידע על אודותיהן פשט במהירות באינטרנט. לא חלפו אלא שעות מעטות ואתר האף־בי־איי ברשת נפרץ.

ניסיונות מפעילי האתר להעלותו מחדש לא עלו יפה. האתר נשאר סגור ימים ארוכים. זמן קצר אחר כך נפרץ גם אתר הסנאט האמריקני. בשני המקרים השאירו ההאקרים הודעה: "צוחק מי שצוחק אחרון".

בשבוע האחרון המשיכו פורצי המחשב במתקפת הנגד. אתרי משרד הפנים והמכון הלאומי למחשוב באיידהו נפרצו אף הם. גם כאן טרחו ההאקרים לציין שזוהי פעולת נגד לזו של האף־בי־איי. הם הוסיפו כי כל פעולה ממסדית נגדם תעלה את היקף הפריצות ברשת.

בעקבות הפעולות הללו יצאו ג'ו לוקהרט, קצין העיתונות של הבית הלבן, ופרנק סקפידי, דובר האף־בי־איי, בהודעות נחרצות. לא משנה כמה זמן ייקח עד שנשים ידנו על ההאקרים, אמרו השניים, הם ייתפסו וישבו מאחורי סורג ובריח.

סוכני האף־בי־איי מנסים לשים את ידם על יותר מ-40 האקרים ועל כארבע קבוצות האקרים משמעותיות, שייתכן מאוד שחלקן פועל מחוץ לארה"ב. נשאלת רק שאלה אחת: מדוע לא מושקע מאמץ זהה בכל הכרוך בהגנה על אתרי האינטרנט של הממסד? הרי אם כל כך פשוט לפרוץ לאתר האף־בי־איי או לאתר הסנאט, אולי אפשר להסיק מסקנה בנוגע לחומות ההגנה של מערכות המחשוב האחרות של הדוד סם?

בייג'ין אוף-ליין

ביום שישי שעבר ציינו ארגוני זכויות האדם בכל העולם עשור לאירועי כיכר טיינאנמן, אירועי דמים שבהם דיכא השלטון הטוטליטרי את הסטודנטים שוחרי הדמוקרטיה בסין ביד ברזל. עשר שנים חלפו, אבל בבייג'ין עולם כמנהגו נוהג. כדי להקדים תרופה למכה, החליטו השלטונות לסגור את רשת סי־אן־אן בפני אזרחיהם, ולסגור גם אתרי אינטרנט שבהם חלילה ייאמרו דברים כנגד טוהר המשטר. באתר http://www.sohu.com, למשל, יש עשרה חדרי שיחות. עשרה חדרים יותר מדי, לדעת משטרת המחשוב של בייג'ין, שהורתה על סגירה זמנית של האתר "לצורך שיפוצים ושיפור שירות".

גם האתר http://www.netease.com זכה לטיפול דומה, כמו פעילי זכויות האדם בסין, הנמצאים בימים אלה תחת מעקב צמוד מהרגיל. באתרי החדשות של המערב, לעומת זאת, רבתה הביקורת על סין בימים האחרונים, ורבו גם הסיפורים האנושיים. מי שזכתה לכותרות היתה צ'אי לינג. צ'אי בת ה-33 היתה לפני כעשור סטודנטית לפסיכולוגיה שעלתה על בריקדות בטיינאנמן. כיום, לאחר שנמלטה עם בעלה אל המערב, היא אשת עסקים מצליחה בתחום האינטרנט, בקיימברידג' מסצ'וסטס.

ועוד מסין. http://www.fas.org הוא אתר האינטרנט שדרכו מנסה בייג'ין הרשמית להצדיק את התקדמותה העצומה בתחום הגרעין. בשבוע החולף טענו הסינים, בעקבות דו"ח קוקס (לפיו גנבו הסינים במשך עשרים שנה את סודות הגרעין של ארה"ב) כי באתר FAS, השייך לפדרציית המדענים האמריקניים, קיים פירוט מדויק ורב היקף של הנשק הגרעיני האמריקני. "אם זה מוכל ברשת – זה לא סוד", טען הדובר הסיני. מעניין שטיעון זה לא זכה לתגובה רשמית של הפנטגון.

חוק תוצרת אוסטרליה

"עשינו מעצמנו צחוק", קבע הסידני מורנינג הראלד און-ליין. כותב המאמר התייחס לחוק החדש מבית מדרשו של השר לענייני מידע תקשורת וטכנולוגיה, ריצ'ארד אלסטון. הסנאט האוסטרלי המליץ ואישר חוק האוסר על פרופיליה ואלימות ברשת האינטרנט בגבולותיה של היבשת. ספקיות האינטרנט, וכן יצרני האתרים, חויבו לצנזר כל פעילות בנושא.

"נו, באמת", כתב ההראלד, "האם השר אלסטון לא מבין שהוא שם עצמו ללעג ולקלס? איך אפשר לאכוף חוק שכזה? אולי אלסטון מכיר טכנולוגיות שאנחנו טרם שמענו עליהן?". אחרי ששכחו הפגנות המחאה בעריה הגדולות של אוסטרליה נגד החוק החדש, התחילו יותר ויותר חברי סנאט להבין כי חוקי אכיפה נגד הרשת אינם הכלי הנכון להתמודד עם סוגיות בעייתיות. חייו של החוק החדש עלולים איפוא להיות קצרים מהצפוי.

בכל זאת, שאלה אחת נותרה פתוחה: יקבע מהי אלימות ומהם גבולותיה ברשת. הרי ברור לכל שהצעת חוק כזאת, שנועדה בין היתר להגן על החברה, יכולה מחר ל... חור החנית נגדה.

בשורה מסינגפור

האם "יאהו!" בסכנה? חברת "פאנפא... מדיה" מסינגפור, הודיעה כי החל מהחו... תפעיל פורטל "אשר יתחרה ביאהו!, ואף יגבר עליו", כדברי מנהלי החברה. "צ'אנ... זינג" יהיה שמו של האתר החדש. "האם... תרגיל שנועד אולי לחבור אל "יאהו!"? עיתונאי את אחד ממנהלי החברה. "לא..." ענה הבכיר, "אבל איננו שוללים אפשרו... כזו בעתיד".

שביתת גולשים

ביום ראשון התקיימה שביתת גולשי... חסרת תקדים בהיקפה. עשרות מיליוני משתמשים מ-15 מדינות באירופה דורש... הפחתת תעריפים בשתי צורות אפשריו... תעריף קבוע, ללא הגבלת זמן גלישה, א... תעריף מוזל לפעימות מונה לקשר אינטרנט,להבדיל משיחה רגילה.

גולשים מאוסטריה, בלגיה, צ'כיה, דנמרק, צרפת, בריטניה, יוון, הונגריה, איטליה, פולין, פורטוגל, רומניה, ספרד... שוודיה, שווייץ, גרמניה והולנד השתת... בשביתה.

בשביתה דומה, שהתקיימה בפברוא... השתתפו שבע מדינות, והיקף השימוש... אז ב-95%. נכון לשעת כתיבת שורות א... המחאה העממית זוכה להישגים ראשוני... הלה־מונד הצרפתי והבי־בי־סי הבריטי מדווחים כי החברות פרנץ טלקום ובריט... טלקום עומדות להודיע בקרוב על אופצ... חבילות תשלום לסופי שבוע, ללא מגבל... גלישה. כיום קיימת אופציה של תשלום מגבלת גלישה באירופה רק אצל חברת AOL-UK שלה 600 אלף מנויים.

כתובת אתר השביתה

...//www.telecom.eu.org

אנחנו נקבל את זה קודם

משלחת אמריקאית תשהה בישראל בליל המילניום ותסיק מסקנות בנוגע לבאג

"מר פישל הנכבד, שמי ראלף הרשקו ואני מוניתי לאחרונה לעמוד בראש קבוצת משימה מיוחדת הנקראת "התראה מוקדמת". זאת, במסגרת הערכות מינהלת החירום הלאומית האמריקאית (FEMA) לנושא באג 2000. במסגרת תפקידי זה הריני פונה אליך בבקשה לקשר אותי עם האחראים לנושא בישראל, זאת על מנת שנוכל לשגר משלחת מיוחדת לישראל לקראת סוף דצמבר שנה זו, משלחת אשר תשהה אצלכם בזמן כניסת המילניום הבא, ואשר תדווח לנו על המתרחש בסוגיית באג 2000".

פנייה זו הגיעה לאחרונה אל אריק פישל, הממונה על המחשוב של הכנסת. מתברר שמינהלת החירום הלאומית האמריקאית מבקשת לשגר "משלחות באג" לכמה מדינות, שיקדמו את הרעה שעות לפני שזו תגיע לארה"ב. פניות כאלה יצאו לניו־זילנד, אוסטרליה, אנגליה, יפן, קוריאה, דרום־אפריקה ואפילו לערב הסעודית ולאיסלנד.

פישל ביקש מן הפונה פרטים בנוגע לאופי המשלחת וצרכיה ונענה מיידית: "אנו מבקשים להתמקד בהתמודדותה של ישראל בנושאי מים וביוב, תחבורה, בריאות, תקשורת לסוגיה והערכות מל"ח (משק לשעת חירום). על משלחתנו יהיה לדווח מתי התרחשו תקלות, אופיין, מידת ההשפעה על הציבור, ואילו צעדים ננקטו על-ידכם כדי לטפל בבעיות. אשר לנושאי ביטחון לסוגיהם – יעמדו הממונים על הנושא מטעמנו בקשר עם הממונים על הנושא מטעמכם".

נודע לי כי בשיחות שקיים פישל עם תא"ל מיל. ארנון בר־עמי, ראש מל"ת, הוסכם כי מל"ח יקחו אחריות על הטיפול במשלחת וניתובה אל הגורמים המטפלים בהבטים השונים של השלכות הבאג.

זמן ישראל הוא בין שבע לעשר שעות מוקדם יותר מזמן ארה"ב. זמן חשוב מאוד, אולי קריטי לאנשי המחשוב האמריקאים. הפעם הם לומדים מאתנו. בעיה. אז אולי כדאי שנשלח משלחת לאוסטרליה, הנמצאת עשר שעות לפנינו.

אלי הכהן

הבלון לא התפוצץ (רק קצת התכווץ)

מניות האינטרנט יורדות. למה

עמי גינזבורג

מתרבים הסימנים לכך שהבהלה סביב מניות האינטרנט בבורסה בארה"ב הולכת ונרגעת. האיתותים הראשונים ניתנו בהנפקות האינטרנט החדשות, שנראה כי ההתלהבות סביבן שכחה מעט.

אם בשלושת החודשים הראשונים של השנה רשמו ההנפקות החדשות הצלחה היסטרית, והמניות זינקו, כל אחת בתורה, ב-200, 300 ולפעמים גם ב-400 אחוזים ביום המסחר הראשון בהן, הרי שההנפקות מהחודש האחרון נראות מעט יותר 'סולידיות'. המניות שהונפקו בשבועיים האחרונים עלו 'בקושי' ב-20% או 30% ביום הראשון.

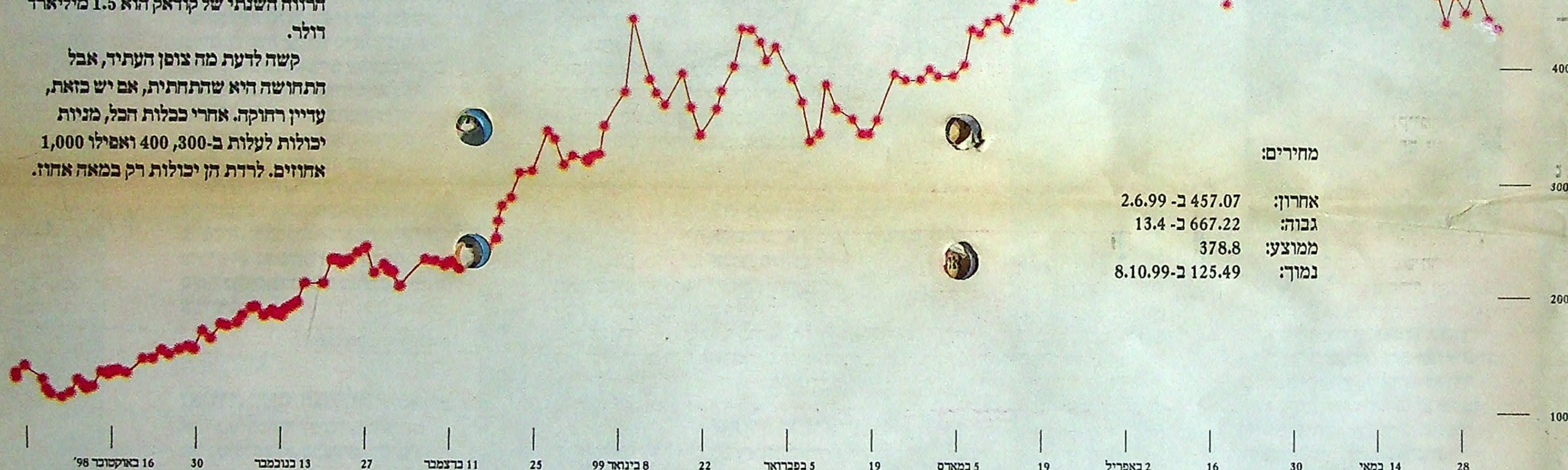
אבל לא רק המניות החדשות סובלות. גם מניות של חברות גדולות, כמו הפורטלים המבוססים והרווחיים יאהו!, ו־AOL (ראו ידיעה נפרדת), רחוקות כעת ב-40% ממחירי השיא שבהם היו לפני פחות מחודשיים. גם מניות אינטרנט ותיקות אחרות כבר הספיקו לרדת בשיעורים של 50% ו-60% ממחירי השיא שלהן.

את עיקר העניין ריכזה בשבוע שעבר מניית אמזון.קום, חנות הספרים המקוונת הגדולה בעולם. השבועון הפיננסי בארונ'ס סימן את אמזון.קום כחוליה החלשה בפירמידת האינטרנט, בין היתר בגלל ההפסד ה'גבוה מהצפוי' שרשמה החברה. בכתבה שפירסם השבועון הוצגו שורה של טיעונים שעיקרם "השווי של אמזון.קום מנופח יותר מדי". כמה מנופח? עד פי 10 מהשווי האמיתי שלה.

הכתבה שכותרתה היתה "הפצצה של אמזון" (שלוותה באיור של פצצה בעלת פתיל קצר שבתוכה נמצא ראשו של יו"ר אמזון.קום, ג'ף בזוס) זכתה להדים נרחבים בעיתונות הכלכלית בארה"ב, ואף הצליחה לגלח ביום אחד 12% ממחירה של המניה. ולמרות זאת, גם לאחר הקיצוץ עדיין מגיע שווי השוק של אמזון ל-18 מיליארד דולר. היא, כנראה, תפסיד השנה כ-300 מיליון דולר. גם חברות האינטרנט האחרות, למרות השחיקה, מתומחרות עדיין במחירים מדהימים. יאהו! נסחרת כעת בשווי של 30 מיליארד דולר, בערך שני שלישים מהשווי של יצרנית המכוניות ג'נרל מוטורס.

eBay, חברה שהוקמה לפני 4 שנים ועוסקת במכירות פומביות באינטרנט, נסחרת בשווי של 20 מיליארד דולר. נראה שהחברה תסיים את שנת 99' עם רווח של 25 מיליון דולר. 20 מיליארד דולר הוא גם השווי של פרייסליין, חברה העוסקת במכירת כרטיסים דרך האינטרנט. פרייסליין הפסידה בשנה שעברה 125 מיליון דולר (הכנסותיה: 84 מיליון דולר). במלים אחרות, השווי של פרייסליין ו־eBay דומה לשווי של חברת ענק ותיקה כמו קודאק, ששווה 20 מיליארד דולר. הרווח השנתי של קודאק הוא 1.5 מיליארד דולר.

קשה לדעת מה צופן העתיד, אבל התחושה היא שהתחתית, אם יש כזאת, עדיין רחוקה. אחרי ככלות הכל, מניות יכולות לעלות ב-300, 400 ואפילו 1,000 אחוזים. לרדת הן יכולות רק במאה אחוז.

זה השער, מי יבוא בו?

פחות ופחות גולשים נכנסים לשערי הכניסה באינטרנט. אולי זה החום, ואולי כי פשוט נמאס להם

לא רק מניות האינטרנט בירידה. נתונים עדכניים מצביעים גם על ירידה במספר הגולשים בשערי הכניסה לרשת, והמפרסמים מעתיקים חלק מתקציבי הפרסום לאתרים אחרים. הפורטלים – הסופרמרקטים של האינטרנט, שמנסים לספק כל מוצר לכל סוג לקוח – מאוימים על [illegible] פורטלים יעודיים, המתמקדים בנושא ספציפי. גם לצרכנים, מסתבר, קצת נמאס מהדמיון בין פורטל אחד למשנהו.

בסוף מאי הושלמו שתי עסקות ענק אינטרנטיות. יאהו! השלימה את רכישת גיאוסיטיס, הקהילה המקוונת הגדולה בעולם, אחרי שרכשה את ברודקסט.קום, ספק השידורים החיים המוביל ברשת. במקביל, השלימה Home network@ את עסקת הרכישה (7.2 מיליארד דולרים) של אקסייט. צפויים שיתופי פעולה בין Excite@home, לבין מיקרוסופט בכל הנוגע לשילוב תקשורת כבלים, שירותי מידע ותכני בידור. גידול בתכנים, ריבוי שירותים, ואפשרויות מסחר ובידור משופרות הם רק חלק מפעולות הפורטלים במאבק ההישרדות שלהם.

חודש אפריל היה רע במיוחד לפורטלים. בפעם הראשונה מזה תקופה ארוכה דיווחה חברת Media Metrix, החברה המובילה ברשת למדידת נתוני גלישה, על ירידה חדה במספר הגולשים לאתרים המובילים באינטרנט. אנליסטים בכירים טוענו כי האקלים החם גרם לאנשים לנטוש את המחשב ולצאת מהבית – מגמת קיץ מוכרת גם בטלוויזיה. עם זאת, הם התקשו להעריך את הנתונים החדשים ולקבוע אם מדובר במגמה ברורה של נטישה.

Lycos איבד באפריל תשעה אחוזים ממספר הגולשים שלו. גם מספר הגולשים ליאהו! ואמריקה אונליין ירד. אתר הבית של מיקרוסופט שחה נגד הזרם וזכה ליותר גולשים בחודש אפריל, אבל מספר הגולשים ל-25 האתרים המובילים ברשת ירד בחצי אחוז בקירוב (מ-65.5 מיליון במארס, לפחות מ-65 מיליון באפריל). נכון שלא מדובר בירידה גדולה, אולם ברשת, שהכירה עד כה רק צמיחה בשיעורים חדים כלפי מעלה בשיעורי גלישה, לנתון כזה יש משמעות רבה, בפרט כשהפורטלים הגדולים מתומחרים בעשרות מיליארדי דולרים, ומסתמכים על ציפיות לגידול נוסף בביקושים.

יאהו! הוא עדיין שער הרשת הנפוץ, עם כ-31 מיליון גולשים לחודש, ואחריו אמריקה אונליין עם 29 מיליון גולשים. שני פורטלים נהנים משיעורי גלישה מוטים מעלה בשל הגדרות ברירת המחדל בשני הדפדפנים המובילים: באינטרנט אקספלורר ברירת המחדל היא שער הכניסה של מיקרוסופט, Msn.com, והדפדפנים של נטסקייפ מפנים אל שער הכניסה של החברה, Netcenter. שני האתרים מככבים בצמרת הפורטלים במקום השלישי והשישי בהתאמה.

הקיץ הוא אמנם סיבה טובה לירידה, אבל לא היחידה. הגולשים נעשים מתוחכמים יותר בכל הנוגע לחיפוש מידע ברשת, חלק מהם כבר לא זקוק לפורטלים הגדולים. במקום זאת, יש המעדיפים סימניות משובחות ושערים ממוקדים שעוסקים בתחומי העניין שלהם (ראו כתבה בעמ' 8). מבט שני על הנתונים מראה שהגולשים לא נטשו את הרשת, הם פשוט נטשו את הפורטלים. קהילות ממוקדות זוכות כיום לשיעורי הצמיחה הגדולים. לדוגמא, Women.com (מקהילות הנשים המובילות ברשת) מביס בשיעורי הצמיחה שלו את כל הפורטלים הגדולים. לא רק הגולשים נעים לאתרים הממוקדים, גם המפרסמים.

האם הפורטלים הגדולים נמצאים בסכנת הכחדה? לגבי חלק מהם לפחות, נראה שבטווח הארוך התשובה חיובית, אלא אם יצליחו לחדש ולהציע תכנים אטרקטיוויים נוספים לרבות התמזגות עם תכני טלוויזיה וטלפוניה בפס גלישה רחב יותר. אין יותר הבדל משמעותי בין הפורטלים, טוענים במכון המחקר Forrester. ואנחנו שואלים אם אי פעם היה. הדמיון בין אתרי האינטרנט הגדולים הוא לא תופעה חדשה.

מדידת שיעורי הגלישה ברשת היא סוגייה מרתקת בפני עצמה. באינטרנט קיימות כמה חברות שמנסות, כל אחת בדרכה, למדוד שיעורי גלישה ולנבא מגמות לעתיד. לאחרונה התאגדו במיזם אחד שתי יריבות גדולות – נילסן (המובילה בארה"ב במדידת רייטינג טלוויזיוני) ומדיה מטריקס (מקבילתה ברשת) למדידת שיעורי הגלישה האמיתיים ומאפייני הגולשים. 9,000 מתושבי ארה"ב נבחרו להשתתף במדגם, ויעניקו למנהלי הפורטלים ולמפרסמים מידע רב ערך. לראשונה יהיו בידי סוקרי האינטרנט נתונים דמוגרפיים אמיתיים, בניגוד למידע שהיה עד כה בידי אנשי השיווק ברשת.

השירות החדש מערכן מדי יום את נתוני הגלישה ברשת. בסוף השבוע שעבר נמנו כ-18 מיליון גולשים אמריקאים, שגלשו ברשת כחצי שעה בממוצע ושוטטו בכארבעה אתרים כל אחד. שיטת המדידה החדשה מנפקת מידע על בסיס שבועי ויומי ומאפשרת למדוד בדיוק רב מבעבר כמה זמן בפועל נמצא כל גולש בכל אתר. עוד חידוש הוא ביכולת לקבל מידע מדויק יותר על המתחרים.

הפסיכולוג הקליני ג'ון ג'ונס מציע גישה מקורית לניתוח פורטלים. בראיון למגזין Wired סיפר כיצד ביצע ניתוח אישיות לארבעת הפורטלים המובילים, בספרו "The virtual Entrepreneur". יאהו! זכה לציון גבוה, כפורטל נעים אך מוחצן; לייקוס נמצא כפורטל אינטלקטואלי, בשל השימוש שלו באלגוריתם חכם לסיווג אתרים; אקסייט אובחן כבעל אישיות קיצונית; ובפורטל החדש יחסית GO נמצאו סימנים למשבר זהות. לשיטתו של ג'ונס, הפורטלים נעשים אנושיים יותר ויצורי אנוש נשפטים לפי אישיות ולא לפי רייטינג.

הפרויקט של נילסן ומדיה מטריקס

http://www.nielsen-netratings.com

צביקה אלברגר
zvika@hareetz.co.il

אתר הקפטן: http://www.haaretz.co.il/captain

לידיעת הגולשים

צוללות • דיסק מתוצרת עצמית • צ'ט עם רנדי ניומן • צ'ט עם מריל סטריפ • היכרויות לדתיי

צוללות

2,655 עמודים ולא פחות מ-2,800 מבקרים מדי יום ביומו – אלה הנתונים שבהם מתהדר הוובמאסטר של "רשת הצוללות". האתר ערוך כמגזין הכולל מפרט טכני של עשרות דגמים של צוללות וניתוח היכולות הצבאיות והמבצעיות שלהן, מפות של מבצעים ימיים, דו"חות על בסיסי אימונים של צבאות שונים, מאמרים על טכנולוגיה של בניית צוללות, צוותים של צוללות, דרגות ומדים המקובלים ברחבי תבל, ראיונות עם משרתים בצוללות, וביקורות על ספרים העוסקים בתחום. חלקים מן האתר מתורגמים לשפות שונות, ביניהן צרפתית, איטלקית וגרמנית. בחלקים אחרים יש גם כותרות מעיתונים, סימולטורים, מיתוסים נפוצים ולוח אירועים.

http://www.uboat.net

לאגודת ותיקי הצוללות של ארה"ב אתר נאה הפתוח לציבור, ובו פירוט של בסיסי הצבא, מבצעים ורשימת אירועים ומפגשים.

http://ussvi.org

בית הספר ללוחמי צוללות של הצבא האמריקאי מפתה מתגייסים באמצעות סיור מודרך במערך השיעורים שלו.

http://www.cnet.navy.mil/newlondn/nss.htm

גולש אלמוני השקיע מאמץ בהפקת אתר יפה ועתיר מידע על לוחמה תת-מימית:

http://donshelton.net

ירחון חובבי הצוללות מכיל תיעוד מלא של דגמי צוללות שונים, חדשות, ראיונות עם מי שהשתתפו בבנייה והרבה תמונות.

http://www.sealion.com/sturgeon.html

אתר העוקב אחר חדשות הנוגעות לדקר:

http://www.geocities.com/CapitolHill/Lobby/9650/dakar.html

סודות הצוללות: סיפורי מרגלים, קנוניות, ניסויים מדעיים, החיים המסתוריים של אנשי הצוללות ומתקפות גרעיניות מתחת לים:

http://www.pbs.org/wgbh/nova/subsecrets

אתרים חדשים

עוד פנינה מבית סנונית: האור במדע, באמנות ובמדעים:

http://gifted.snunit.k12.il/activities/light

"בת קול", שירותי היכרויות מקוונים לאוכלוסייה המסורתית, פתחו מאגר חברים מקוון.

http://www.batkol.co.il

ב'ה

צחי פלד מפיץ חינם בדואר אלקטרוני את "יודה", קומיקס שבועי מקומי.

http://web-ad.co.il/yuda

חנות ישראלית מקוונת לענייני שחמט.

http://www.slavchess.co.il

האגודה הישראלית של המשפחות החד-הוריות מספקת מידע רב:

http://www.single-parents.co.il

כדי להשוות את תעריפי השיחות לחו"ל אפשר להציץ בטלפלא:

http://www.telepele.co.il

עוד פורטל ישראלי בראשית דרכו:

http://www.webnet.co.il

אתר השבוע

המדליק

העישון בסרטי קולנוע הוא אמנות שיש לה מעריצים נלהבים בכל העולם. אחד מהם הקים את "עישון בקולנוע", ארכיון הסצינות הקולנועיות שבהן נראים מיטב השחקנים מדליקים סיגריה. רוב כוכבי האתר הן נשים: לורן בקאל, קתרין הפבורן, שרון סטון, ג'ניפר אניסטון, אן ארצ'ר, ריטה הייוורת', ג'יין פונדה, ואפילו ג'סיקה ראביט.

http://kohary.simplenet.com/smoke.htm

המוסיקלי

ב"שדרות המוסיקה" אפשר להזמין תקליטורים ערוכים בהתאמה אישית, גם אם שום עורך מוסיקלי לא היה חולם לשכן אותם יחדיו. יש פה גם חדרי צ'ט ויומן אלקטרוני שיזכיר למבקרים מתי ואיפה נערכות הופעות, חומר רקע על אמנים ושירים, חדשות וביקורות.

http://my.musicblvd.com

המצב

1. לקטגוריית "הנאות אסורות" של הפורומים של דפי רשת

http://www.reshet.co.il/data/2346.htm

נוסף פורום DVD וקולנוע ביתי. עד כה נרשמו בו ארבע הודעות

2. באתר "קו אדום"

http://www.angelfire.com/il/FourMothers

המוקדש להתנגדות לנוכחות צה"ל בלבנון ביקרו עד תחילת השבוע 11,085 גולשים.

המצעד

עשרת מנועי החיפוש המוצלחים לשותפות על פי
http://www.leafnet.com/moses/doug/search6.html

- http://www.gamesdomain.com
- http://www.shareware.com
- http://www.filez.com
- http://www.alberts.com
- http://www.nova.edu/Inter-Links/cgi-bin/archie.pl
- http://www.jumbo.com
- http://www.snoopie.com/query.html
- http://filepile.com/nc/start
- http://www.yahoo.com/Computers_and_Internet/Software/Shareware
- http://www.hotfiles.com/index.html

מלה

חיפשנו "וטרינר" וזה מה שמצאנו:

1. בזולו http://www.zooloo.co.il
התקבלו שש תשובות רלוונטיות

2. בזהו זה http://www.zehuze.co.il
התקבלה תשובה אחת בלבד

3. בתפוז http://www.tapuz.co.il
שמונה תשובות רלוונטיות

יומן

רביעי 9.6

03:00 צ'ט עם ג'קי קולינס

http://www.barnesandnoble.com

05:00 צ'ט עם הזמר דוני אוזמונד

http://www.tvguide.com

05:00 המדינה נגד או.ג'יי סימפסון.

http://www.courttv.com

חמישי 10.6

22:00 עם חברי להקת ערן

http://www.pnaiplus.co.il

02:00 הופעה חיה של מובי

http://www.sonicnet.com/channels

03:00 צ'ט עם רנדי ניומן

http://chat.yahoo.com

שישי 11.6

01:00 דיון על דמותו של צ'רלס לינדברג

http://www.time.com

03:00 הופעה חיה של להקת הקורס

http://www.rollingstone.com

04:00 צ'ט עם מריל סטריפ

http://www.onnow.com/events/event18540.htmpl

שבת 12.6

03:00 ראיון עם חברי להקת קאלט

http://www.hob.com

03:30 הופעה חיה של ספרהד

http://www.hob.com

00:00 צ'ט עם הקומיקאי גראהם נורטון

http://chat.channel4.com

ראשון 13.6

01:00 הופעה של אטלנטה רית'ם סקשן

http://www.liveonthenet.com

05:30 הופעה של מיס ג'וני בלוז באנד

http://www.liveonthenet.com

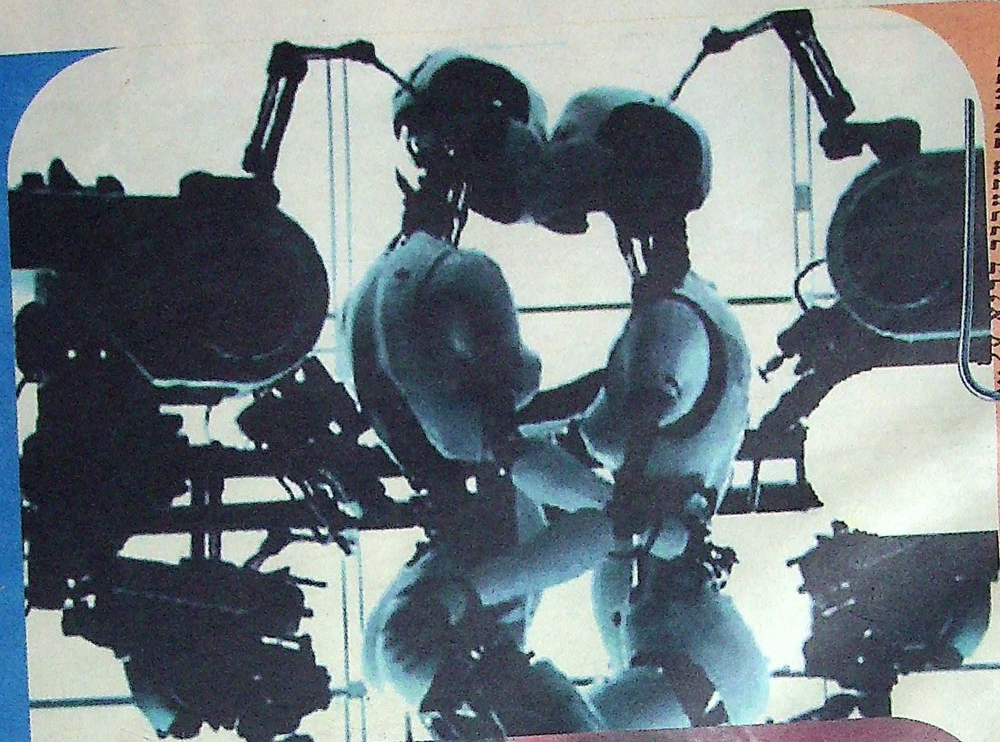
שני 14.6

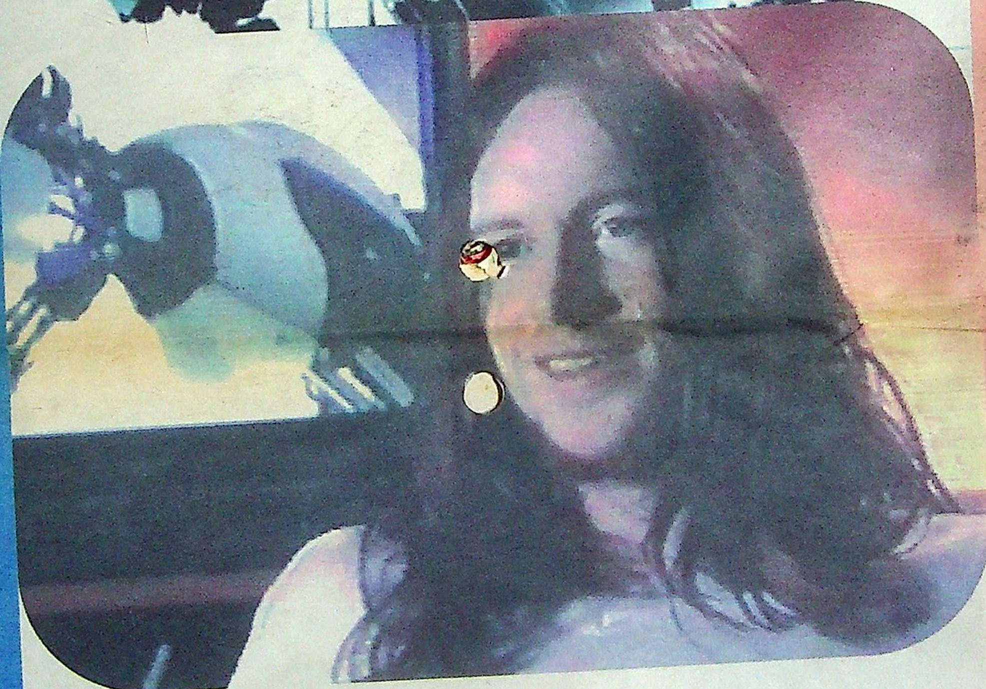
03:30 הופעה של סזאר רוזאס (לוס לובוס)

http://www.liveconcerts.com

04:00 שעת המדע – שיחה עם מומחים

http://talkcity.com/calendar/category/education.htmpl

כריס קנינגהאם

אחד השמות החמים בתעשיית הווידיאו־קליפים בעולם הוא זה של כריס קנינגהאם. מאחוריו כתריסר קליפים, חלקם משודרים ללא הרף בתחנות המוסיקה בעולם, רבים מהם זכו כמעט בכל פרס אפשרי של התעשייה.

קנינגהאם נולד לפני 28 שנים בבריטניה, להורים שהיו, להגדרתו, "היפים ליברלים, שלא מנעו ממני לבטא את עצמי". הוא גדל בלייקנהארט, בסיס של חיל האוויר האמריקאי. בגיל 16 התפרנס קנינגהאם מעיצוב רובוטים ובובות–מפלצות בשביל סרטי קולנוע, וצייר קומיקס. מאוחר יותר השתתף בעיצוב החייזר לסרט "הנוסע השמיני 3". מזה כשנתיים מביים קנינגהאם וידיאו־קליפים, ונהנה מפופולריות רבה. האינטרנט מאפשר להציץ על חלק מעבודותיו, שחלק מהן עמדו במרכזו של דיון ציבורי סוער.

אחד הקליפים הראשונים של קנינגהאם היה "Come to daddy" של "Aphex Twin". הקליפ – שילוב מוזר של מפלצות, עשרות גמדים מוכפלים ואשה זקנה עם כלב – זכה בפרסים רבים לאפקטים המיוחדים. לפני כחצי שנה ביים קליפ נוסף בן עשר וחצי דקות לשיר Windowlicker של האמן. הקליפ השנוי במחלוקת לא משודר כמעט בטלוויזיה, אבל אפשר להזמין את גרסתו הלא מצונזרת בכל חנויות התקליטים ברשת.

http://www.warprecords.com/warp/vision

גם אמנים יותר מתונים הסתייעו בקנינגהאם, בהם מדונה, שביים את הקליפ לשירה Frozen. קנינגהאם, שחשש שלא יוכל לסיים את העריכה בזמן, אמר כי "באותו זמן רק חשבתי לעצמי שאם אני לא אעשה יותר שום דבר בחיי, לפחות יזכרו אותי כמי שהצליח להרוס למדונה את הקריירה".

http://download.mtv.com/mtv/video/clips/m/madonna/frozen.mov

בעת צילומי הקליפ "Only you" ללהקת "פורטיסהד" כמעט ואיבדה הסולנית בת' גיבונס את חייה. "את הקליפ צילמנו בתוך מיכל מים ענק, ולגיבונס היה קשה לנשום. היא כמעט נחנקה למוות שם. למזלנו הצילומים הסתיימו ללא אובדן חיי אדם, והיא לא נוטרת לי שום טינה על המקרה", הוא סיפר.

http://www.mtv.com/mtv/video/clips/p/portishead/onlyyou.mov

ביורק עבדה עם קנינגהאם על הקליפ לשירה האחרון "All is Full of Love". בקליפ אפשר לראות את ביורק בדמות רובוט, שעושה אהבה עם רובוט אחר הזהה לדמותה. הסינגל לשיר זה יצא בימים אלה בבריטניה, ולראשונה אפשר להשיגו גם בפורמט DVD.

http://www.bjork.mmedia.is/special/aifol

כיום עובד קנינגהאם על הפקת סרטו הראשון, לפי תסריט שכתב, המתבסס על ספרו של ויליאם גיבסון, Neuromancer. הסרט יופק בחברת הסרטים של ג'ורג' לוקאס. פרטים נוספים נמצאים בכתובת

http://www.neuromancer.org

עוד עבודות של קנינגהאם אפשר לראות ב"Alternative Nation", תוכנית הלילה של MTV, בימים ג' וה' בשעות 1:00־3:00.

מילון

mouse miles סלנג המתאר את הזמן הרב שבילה משתמש המחשב אצל מחשבו, וגם אופן מדידה של פעילות המשתמש באותה עת. על פי מילון האינטרנט Whatis, לפחות שתי חברות משווקות תוכנה המודדת כמה מטרים עובר העכבר ומוסרת נתונים על רמת הלחצים המופעלים על כף היד והמפרקים.

Undernet הרשת העיקרית של חדרי הצ'ט באינטרנט מסוג IRC. באנדרנט מחוברים מצ'טטים מכ-35 מדינות, והם נפגשים בחדרי צ'ט הממוקמים על כ-50 שרתים. בכל רגע משתמשים בשירותי הרשת כ-20 אלף איש, שהתקינו במחשביהם את התוכנה המחולקת בחינם.

בהכנת המדור השתתפו עידו דב ודפנה לוויינביין